БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 264 (19.640). • 1986 йил 22 ноябрь, шанба • Баҳоси 3 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ИККИНЧИ ЙИЛИ

ПРАВДА

СССР Олий Советининг навбатдаги сессияси ўз ишини тамомлади. Сессия СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планини, шунингдек СССРнинг ўн иккинчи беш йиллик иккинчи йилига мўлжалланган Давлат бюджетини муҳокама қилди ва тасдиқлади, СССРнинг бир қанча муҳим қонунларини қабул қилди.

М. С. Горбачев яқинда КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгашда сўзлаган нутқида мамлакатдаги ҳозирги босқичнинг энг муҳим хусусиятларини таъкидлаб, шундай деди: «...ҳозирги беш йиллик ўн беш йиллик программамизда алоҳида ўрин, ҳал қилувчи ўрин тутади. Шу беш йилликда биз асосий замин яратамиз. Биз экономикада, бошқариш соҳасида қандай замин яратсак, мамлакатимизда сиёсий жараён жўшқинлиги нуқтаи назаридан, социал сиёсат нуқтаи назаридан қандай замин яратсак, партия ишининг янги методларини ўзлаштириш, кадрларимиз нуқтаи назаридан қандай замин яратсак, — буларнинг ҳаммаси бизнинг келгуси ўн беш йиллик ишимиз натижаларида намоён бўлади».

Беш йилликнинг иккинчи йили плани биринчи йилда яратилган мустаҳкам заминга асосланади. Бу йил 80-йиллардаги энг юқори миллий даромад ва саноат ишлаб чиқариши ўсишига эришилади. Бунда бутун халқ хўжалигида фан-техника тараққиётини белгилаб берувчи тармоқлар — машинасозлик, приборосозлик, химия ва нефть химияси саноати анча илдам суръатлар билан ривожлантириладн. Металлургия, кўмир ва газ саноати сингари базавий тармоқларнинг ишн яхшиланди. Агросаноат комплексида дон, картошка, сабзавот, мева, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлат йўли билан харид қилиш кўпайди. Капитал қурилиш суръатлари оширилди. Мавжуд корхоналарни реконструкциялаш ва техникавий жиҳатдан жиҳозлаш жадаллаштрилмоқда. Саноатда бутун маҳсулот ўсишининг 95 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди. Халқ фаровонлигини юксалтиришга қаратилган тадбирлар планли асосда амалга оширилмоқда.

Беш йилликнинг иккинчи йили планида экономикадэ қўлга киритилган ижобий силжишларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, ижтимоий ишлаб чиқаришни ўстиришнинг узоқ муддатли омилларини янада тўлиқроқ ишга солишга асосий эътибор берилмоқда. Мамлакатнинг план ва бюджети КПСС XXVII съезднинг жамиятимизни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришга қаратилган йўлига тўлиқ-тўкис жавоб беради, ўн иккинчи беш йиллик вазифаларига мос бўлиб тушади.

Келгуси йилда социалистик хўжалик юритишнинг илғор методлари, айниқса, кенг қўлланиладн. Бутун индустрия, агросаноат комплекси, транспорт, алоқа, маиший хизмат янгича шароитларда ишлайди. Қурилишда ва ташқи иқтисодий фаолият соҳасида хўжалик механизмини қайта қуриш авж олдириб юборилади. Бешта Иттифоқ саноат министрликлари, бошқа министрликларнинг бир қанча йирик бирлашмалари ва корхоналари, шунингдек, Денгиз флоти министрлиги ва савдо тўла хўжалик ҳисобига, ўзининўзи маблағ билан таъминлашга ҳамда ўз харажатларини ўзи қоплашга ўтказилади. Бу билан бирлашмалар ва корхоналарнинг хўжалик мустақиллиги ҳамда масъулиятини кучайтиришга, меҳнат коллективларининг ташаббускорлигини ривожлантиришга қаратилган йўл мустаҳкамланади. Ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлиги ва фойда олишни ўстириш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришнинг юксак суръатларига эришиш учун иқтисодий шароитлар вужудга келтириладн. Бутун маҳсулотнинг техникавий даражасини ва сифатини тубдан яхшилаш сари дадил бурилиш қилиш мўлжалланмоқда.

Шу мақсадда фан-техника тараққиёти ютуқларидан актив фойдаланиш, машинасозликни жадал ривожлантириш кўзда тутилади, маҳсулотнинг давлат қабули кенг қўламда жорий этилади. Ҳисоблаш техникаси воситаларини ишлаб чиқариш беш йилликнинг иккинчи йили планидагі 16 процент ўрнига 19,5 процент кўпаяди. Якка тартибда фойдаланиладиган электрон-ҳисоблаш машиналари кўплаб ишлаб чиқарила бошлайди. Жаҳон даражасига мос бўлган асосий маҳсулот ҳиссаси машинасозлик министрликлари бўйича 1,6 баравар ошади.

Экономиканинг моддий жиҳатдан балансли бўлишига, бутун халқ хўжалиги ишининг барқарор ва бир маромда бўлишига эришиш учун янги йил бошларидан саноатда истеъмолчилар буюртмаларига тўла мувофиқ ҳолда маҳсулот етказиб бериш топшириқлари асосий план ва баҳо бериш кўрсаткичлари бўйича 100 процент бажарилади. Шартномаларнинг бажарилиши капитал қурилишда, шунингдек, халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида баҳо бериладиган энг муҳим кўрсаткичлардан бири бўлиб қолади.

Хўжалик юритишнинг янгича шароитлари хўжаликнинг ўзидаги резерварни планга янада тўлароқ киритиш учун қулай имкониятларни вужудга келтиради. Чунки топшириқлар йилларга тақсимлаб чиқилган беш йиллик план планлаштиришнинг асосий формаси бўлиб қолади. Барқарорлик, қайта кўриб чиқишлардан қатъиян воз кечиш давлат планнинг обрўсини ошириб, узоқ муддатли иқтисодий нормативларни кенг қўлланиш, шунингдек, пировард маҳсулот тайёрлашда қатнашаётган турдош корхоналар ўртасида мустаҳкам алоқалар ўрнатиш имконини беради.

Беш йилликнинг иккинчи йили плани интенсив омиллардан янада тўлароқ фойдаланишга асосланаётганлиги унинг муҳим хусусиятидир. Шунинг учун ҳам ўсиш суръатлари беш йилликнинг биринчи йилига мўлжалланганидан юқорироқ бўлади. Ишлаб чиқарилган миллий даромад 1986 йил планидагі 3,9 процент ўрнига 4,1 процент, саноат маҳсулоти 4,3 процент ўрнига 4,4 процент ошади. Саноатда меҳнат унумдорлиги 4,4 процент ўсади.

Беш йилликнинг янги йилида асосий ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишни кескин яхшилаш, ускуналардан фойдаланишнинг икки-уч сменали режимига дадил ўтиш вазифаси қўйилди. Ресурсларни тежашга алоҳида эътибор берилган. Ишлаб чиқаришнинг ҳар бир соҳасида, ҳар бир цехда, бригадада, ҳамма иш жойларида ҳисоб-китоб билан иш олиб бориш муҳимдир.

Ғарбий Сибирда янги нефть конларини ўзлаштириш, шунингдек, Каспий бўйидаги нефть-газ конларини жадал ривожлантириш юзасидан йирик тадбирлар белгиланган. Газ саноати илдам суръатлар билан ривожлантирилади. Аввало газни чуқур қайта ишлаш ҳисобига нефть хом ашёсидан фойдаланиш жиддий равишда яхшиланади.

Беш йилликнинг иккинчи йили планида агросаноат комплексини янада ривожлантириш, унинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш, агросаноат комплекси ҳамма тармоқларининг самарадорлигини ошириш ва шу асосда аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан янада тўлароқ таъминлаш кўзда тутилган. Дон проблемасига катта эътибор берилган. Интенсив технология қўлланиладиган экин майдонлари кенгаяди. Гўшт етиштириш сўйилган вазнда 18 миллион тоннага, сут етиштириш 101,5 миллион тоннага етади. Агросаноат комплексини ривожлантиришга салкам 56 миллиард сўм капитал маблағ ажратилмоқда. Ана шу маблағлардан самарали ва юксак унум билан фойдаланиш — агросаноат меҳнатчиларининг бевосита бурчидир. Колхоз ва совхозларда, агросаноат комплексининг бошқа корхоналарида иқтисодий ишларни қатъий яхшилаш лозим.

Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини жадаллаштириш совет халқи турмуш шароитини янада яхшилаш, социал соҳани ривожлантириш имконини беради. Миллий даромад ўсишининг тахминан тўртдан уч қисми халқ фаровонлигини юксалтиришга сарфланади. Иш ҳақини такомиллаштириш юзасидан беш йилликка мўлжалланган тадбирлар колектив ва ҳар бир ходим учун иш ҳақи меҳнат пировард натижасининг миқдори ва сифатига қатъий боғлиқлигига асосланиб амалга оширилади.

Беш йилликнинг иккинчи йилида юқори сифатли халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ва аҳолига хизмат кўрсатишни кўпайтиришга алоҳида эътибор бериш керак. Ихтисослаштирилишидан қатъи назар, ҳамма бирлашмалар ва корхоналарда кўп талаб қилинаётган товарларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш лозим. Халқ турмуш шароитларини яхшилаш чора-тадбирлари системасида хизмат соҳасини ривожлантириш тобора кўпроқ аҳамиятга эга бўлади. Бир қанча регионларда бу иш чинакамига авж олдириб юборилмаган. Шу сабабли маҳаллий совет ва хўжалик органлари аҳволни ўнглаб олиш учун янги йилда кўп иш қилишларига тўғри келади.

Сессия материаллари ва қарорлари уй-жой қурилишини жадаллаштириш, социал-маданий соҳанинг моддий базасини мустаҳкамлашни кўзда тутади. Умумий саҳни 126,2 миллион квадрат метр уй-жойлар қуриш белгилаб қўйилди, бу эса беш йиллик планда кўзда тутилган йиллик топшириқдан анча ортиқдир. Уй-жой қурилишига корхоналар фондларидагі маблағларни кўпроқ жалб этиш, шунингдек уй-жой кооперативи ва якка тартибда уй қуришни ривожлантириш лозим. Энг муҳими — янги йилнинг дастлабки ойлариданоқ объектларни ишга тушириш топшириқларини бажариш, кўпинча бўлаётганидек, объектларни ишга туширишни сўнгги кварталга қолдирмаслик керак.

Ҳозирги шароитда молиянинг роли ғоят ортмоқда. Молия-кредит органлари ишининг мазмуни ва методларини тубдан яхшилаш талаб қилинади. Бирлашмалар ва корхоналарнинг хўжалик жиҳатидан мустақиллигини ва ташаббускорлигини авж олдириш, энг юқори пировард натижаларга эришиш учун уларнинг жавобгарлигини кучайтириш йўлида молиявий восталардан активроқ фойдаланиш керак.

Келгуси йил — Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги нишонланадиган йилдир. Совет кишилари Ватанимиз тарихидагі бу йирик воқеани юксак уюшқоқлик ва бир маромда меҳнат қилиш билан, халқ хўжалиги ҳамма тармоқларини ривожлантириш суръатларини ошириш билан нишонлайдилар. Беш йилликнинг иккинчи йили мамлакат Давлат плани ва бюджети юксак топшириқларни амалга ошириш ишчилар, колхозчилар, мутахассисларнинг моҳирлик билан сифатли меҳнат қилишларини, партия, совет ва хўжалик органларининг собиқадам сиёсий, ташкилотчилик ва тарбиявий ишларни олиб боришларини талаб қилади.

Давлат плани тасдиқлангандан кейин партия комитетларининг меҳнаткашларни ўртага қўйилган вазифаларни амалга оширишга сафарбар этиш юзасидан омма ўртасида иш олиб бориш энг муҳим аҳамиятга эга бўлади. Коммунистлар бу соҳада ҳам уюшқоқлик ва батартиблик намунасини кўрсатишлари керак. Йил бошлангунга қадар планларни ҳар бир меҳнат коллективига етказиш, уларнинг сўзсиз бажарилиши юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқиш лозим. Маҳсулот сифатини қатъий равишда яхшилаш, таннархни арзонлаштириш, рентабелликни ошириш ва фойдани кўпайтириш, шунингдек йилнинг дастлабки ойлариданоқ буюртмалар бўйича маҳсулот етказиб беришни юз процент бажариш алоҳида эътибор беришни талаб қилади.

Миллионлаб совет кишиларининг ўн иккинчи беш йиллик иккинчи йили топшириқларини амалда рўёбга чиқариш учун актив, юксак уюшқоқлик билан қиладиган ишлари Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашда, КПСС XXVII съезднинг мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш йўлини муваффақиятли амалга оширишда янги катта қадам қўйишга имкон беради.

(«Правда» газетасининг 1986 йил 21 ноябрь сонидаги бош мақоласи).

• *Замондошларимиз*

БРИГАДИР

— Сирдарё область Ворошилов районидаги Карл Маркс номли колхознинг Абдукарим Пардабоев бошлиқ бригадаси зиммасига олган социалистик мажбуриятини ошириб бажарди!

Район партия комитетига келган ушбу рапортда бригаданинг 285 тонна «оқ олтин» йиғиштириб олгани, ҳосилдорлик гектар бошига 38 центнерни ташкил этгани баён қилинган эди. Бу, бригада колективи йиллик планни 110 процент адо этганлигини билдиради. Шуниси диққатга сазоворки, етиштирилган пахтанинг қарийб ҳаммаси машиналарда йиғиб-териб олинди. Ҳосилнинг аксарияти — салкам 70 процента биринчи сортларга топширилди.

Бригада заршунослари бу билан чекланиб қолишгани йўқ. Йиғим-терим давом этмоқда. Улар яна 15—20 тонна «оқ олтин»ни териб олишга, ҳосилдорликни 40 центнерга етказишга интилмоқдалар.

Колектив эришаётган ютуқларда, шубҳасиз, бригада етакчиси Абдукарим Пардабоевнинг хизматлари салмоқлидир. Унинг колективга бошчилик қилаётганига 10 йил бўляпти. Шундан бери бригада ҳамма вақт юксак натижаларни қўлга киритиб келаётир.

— Бунда ҳеч қандай сир йўқ, — дейди А. Пардабоев. — Ҳамма гап — ерни эъзозлашда, давр билан ҳамоҳанг қадам ташлашда, фан ютуқларига таянишда, барча илғор нарсалардан дадиллик билан фойдаланишда.

Бригада хўжалик ҳисобида ишламоқда. У меҳнатни ташкил этишнинг илғор усулларини қўлланиб янги марраларни дадил кўзламоқда. Масалан, бригада ўз ихтиёридаги экин майдонини етти гектарга кўпайтирди. Лекин ишловчилар сони илгаригича қолди. Кўриб турибсизки, натижалар пасайгани йўқ. Аксинча юқорилашмоқда.

КПСС XXVII съезди делегати Абдукарим Пардабоев ҳаётида яқинда унутилмас воқеа рўй берди. У юксак кўрсаткичга эришганлиги, интенсив технологияни жорий қилиш негизида меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини қисқартиришни таъминлагани учун СССР Давлат мукофотига сазовор бўлди.

Суратда: Абдукарим Пардабоев (олдинда) ва механизатор Абдували Абуллаев.

В. ВТЮРИН фотоси (ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси 20 ноябрдаги мажлисида саноат министрликларининг бирлашмалари ва корхоналарида маҳсулотнинг давлат қабулини жорий этиш масалаларига бағишлаб, КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгаш якунларини муҳокама қилди. Мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, маҳсулот сифатини яхшилаш жадаллаштириш стратегиясининг, халқ хўжалигини тубдан қайта қуришга, совет кишилари фаровонлигини оширишга қаратилган партия йўлининг ажралмас қисмидир. Министрликлар ва идораларнинг, СССР Стандартлар давлат комитетининг, бирлашмалар ва корхоналарнинг, касаба союзларининг раҳбарларига 1987 йил январидан бошлаб маҳсулотнинг давлат қабулини жорий этишга тайёргарлик ишларини кучайтириш тавсия қилинди. Сиёсий бюро бу иш корхоналар ва бирлашмаларни тўла хўжалик ҳисоби, маблағ билан ўзини-ўзи таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплаш принципига ўтказиш, уларнинг мустақиллиги ва жавобгарлигини ошириш билан мустаҳкам боғлаб олиб борилиши зарурлигини таъкидлади.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари давлат қабули кадрларини танлаш ва жой-жойига қўйишнинг юксак даражада бўлишини таъминлашлари, меҳнат коллективларида давлат қабулининг мақсад ва вазифаларини тушунтириб, тарбиявий ишларни кучайтиришлари, маҳсулот сифатини яхшилашнинг ҳал қилувчи омили бўлган тартиб ва интизомни бутун чоралар билан мустаҳкамлашга эришишлари зарурлигини уқтириб ўтилди.

Сиёсий бюро Пермь область партия комитетининг иши тўғрисидаги ҳисоботни эшитиб, область партия ташкилоти КПСС XXVII съездидан кейин вужудга келган қулай имкониятлардан иқтисодий ва ижтимоий ҳаётни сифат жиҳатидан чуқур ўзгартириш учун ҳали тўла фойдаланмаётганлигини таъкидлади. Область партия комитети умумпартиявий йўл-йўриқлари амалий ҳаракатлар ўзанига жуда секинлик билан ўтказмоқда, съезд кўрсатмалари, ундаги юксак маънавий вазият, принципиаллик ва талабчанлик ҳар бир партия комитетида, ҳар бир бошланғич партия ташкилотида қарор топиши учун кам иш қилмоқда.

Область партия комитетлари кейинги йилларда экономика ва социал соҳа секин суръатлар билан ривожланганлигидан тегишли сабоқ чиқариб олмадилар, турғунлик ҳодисалари сабабларини узил-кесил очиб ташламадилар. Инсон омилини активлаштириш, Пермь областида барпо этилган қуратли ишлаб чиқариш ва илмий потенциалдан янада самарали фойдаланишнинг асосий проблемалари эътибордан четда қолиб кетмоқда. Партия, совет, хўжалик органларининг, жамоат ташкилотларининг, меҳнат коллективларининг ишлари ҳали меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, иқтисод режимини кучайтириш резервларини қидириб топиш ва ишга солишга етарли даражада қаратилмаган. Кўпгина корхоналарда давлат, план интизоми аҳволи яхшиланмаяпти.

Қабул қилинган қарорда экономика ва социал соҳани ривожлантиришдаги жиддий камчиликлар биринчи навбатда область партия комитети, унинг бюроси иш услубида жиддий ўзгаришлар бўлмаётганлиги сабабли юз берганлиги кўрсатиб ўтилади. Область партия комитети ва унинг бюроси иши ҳали кишилар билан иш олиб боришга, жонли ишга тўла қаратилган эмас. Кескин масалаларни четлаб ўтиш, ўртача натижалар билан кифояланишнинг қарор топган одати ўз таъсирини кўрсатмоқда. Партия комитетлари кўпинча совет, касаба союз ва хўжалик органларининг ишини бажармоқдалар, шу йўл билан уларнинг ўз ишларини қайта қуришларини, ташаббускорлик ва мустақилликни ривожлантиришни секинлаштириб қўймоқдалар. Кадр масалалари аввалгидек ҳозир ҳам тегишли даражада принципиаллик ва изчиллик кўрсатилмай ҳал қилинмоқда.

Сиёсий бюро Пермь область партия комитети, унинг бюроси, область партия комитетининг биринчи секретари Ўртоқ Б. В. Коноплевнинг диққат-эътиборини ишдаги жиддий камчиликларга, партия, совет, хўжалик органлари, область бошланғич партия ташкилотлари ва меҳнат коллективлари фаолиятини қайта қуришдаги сусткашликка ҳамда изчиллик йўқлигига қаратди. КПСС область комитетига ўз фаолияти мазмуни ва методларини, шунингдек маҳаллий партия органларининг съезддан кейинги даврдаги ишларини чуқур ҳамда танқидий таҳлил этиб, камчиликларни бартараф қилиш юзасидан конкрет чораларни амалга ошириш тавсия этилди. Партия комитетлари ҳамма жойда коммунистларнинг, барча меҳнаткашларнинг жадаллаштириш учун курашда ижодкорлик ва манфаатдорлик билан иштирок этишлари вазиятини вужудга келтиришлари, юқоридан ва қуйидан қайта қуришни актив олиб боришлари, кенг ошкораликни таъминлашлари, танқид ва ўз-ўзини танқидни бутун чоралар билан ривожлантиришлари, сўз билан иш бирлигига эришишлари кераклиги таъкидлаб ўтилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Россия Федерациясида уй-жойлар, социал-маданий объектларни реконструкциялаш ва капитал ремонт қилишни ташкил этишни такомиллаштириш тўғрисидаги қарори қабул қилинди. Қарорда бу соҳада ягона техника сиёсатини ўтказишни ҳамда пудрат шартномалари юзасидан тегишли ишларни амалга оширишни РСФСР Уй-жой-граждан қурилиши министрлиги зиммасига юклаш кўзда тутилган. Бунда 1990 йилга бориб, уй-жойларни капитал ремонт қилиш ҳажмини анча кўпайтириш, шунингдек уларни реконструкциялаш ва модернизациялашни бирмунча кенгайтириш кўзда тутилади.

Сиёсий бюро мажлисида КПСС делегациясининг Финляндия Социал-демократик партияси делегацияси билан музокаралари ҳамда Ўртоқ Е. К. Лигачевнинг Финляндия Президенти М. Койвисто билан учрашуви якунлари кўриб чиқилди. Совет Иттифоқи қўшни Финляндия билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини бутун чоралар билан мустаҳкамлашга ғоят катта аҳамият бераётганлиги таъкидлаб ўтилди. Кўп йиллик тажриба, Совет ва Финляндия халқларининг ўзаро ишончи, уларнинг узоқ муддатли манфаатларининг ўхшашлиги мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни янада юксак даражага кўтаришга имкон беришига, тинч-тотув яшаш ва кескинликни юмшатиш сиёсати истиқболли эканлигини яна бир бор тасдиқлашга ишонч изҳор этилди. Совет Иттифоқининг Шимолий Европа регионида хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган янги қадамлари (бу ҳақда Хельсинкида гапирилган эди), ана шу регионни ядросиз зонага айлантириш билан боғлиқ бўлган ташаббуслари халқаро майдонда ижобий баҳоланаётганлиги мамнуният билан таъкидлаб ўтилди.

Ўртоқ Г. А. Алиевнинг КПСС делегациясининг Лаос Халқ-революцион партияси IV съезди ишидаги иштироки ва делегациянинг Ўртоқ К. Фомвихан, Лаоснинг бошқа раҳбарлари билан суҳбатлари тўғрисидаги ахборот тингланди. КПСС билан ЛХРП, Совет Иттифоқи билан Лаос Халқ Демократик Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принциплари асосида бундан буён ҳам янада мустаҳкамлашга, мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликни мустаҳкамлаш учун ҳамма зарур ишларни қилишга қатъий қарор берилганлиги тасдиқланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида совет иқтисодиётини ривожлантиришнинг, кадрлар сиёсатининг, мамлакатимиз ташқи сиёсий йўлини амалга оширишнинг бошқа базси масалалари ҳам муҳокама қилинди.

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

● НАМАНГАН

Учқўрғон районидаги «Андижон» колхозида пахта тайёрлаш бўйича социалистик мажбурият адо этилди. Хўжалик миришкорлари область хирмонига 4540 тонналик хирмон билан ҳисса қўшдилар.

Давлатга 700 тоннадан зиёд пахта етказиб берган Янгиқўрғон районидаги «Победа» совхози деҳқонлари социалистик мажбурият бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар.

Уйчи районидаги Охунбобоев номли колхозда социалистик мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топширила бошланди. Хўжалик аъзоларининг ҳозиргача тайёрлаган пахтаси 4960 тоннадан ошиб кетди.

● ТОШКЕНТ

Бўка районидаги қишлоқ хўжалигини механизациялаш техникумининг ўқув хўжалигида пахта тайёрлаш плани ўринлатилди. Ҳар гектар ердан 29,5 центнердан хирмон кўтарилиб, давлат қабул пунктларига 186 тонна «оқ олтин» топширилди. Ана шу ҳосилни техникум студентлари меҳнат практикаси даврида териб олишга муваффақ бўлдилар.

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг борише тўғрисида шу йил 21 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён

ФАРҒОНА	0,01	105,05	0,01	63,32
ТОШКЕНТ	0,01	104,38	—	99,64
СУРХОНДАРЁ	0,14	101,11	0,02	90,43
НАМАНГАН	0,07	100,16	0,01	82,44
Сирдарё	0,18	96,81	0,01	98,80
ҚҚАССР	0,14	92,11	0,01	60,34
Андижон	0,08	87,32	0,01	52,49
Хоразм	0,09	85,49	0,13	51,71
Жиззах	0,12	80,13	0,01	66,14
Самарқанд	0,07	75,36	—	36,28
Бухоро	0,02	74,61	0,03	16,08
Навоий	0,05	60,94	0,03	23,22
Қашқадарё	0,05	59,23	0,06	39,36
Республика бўйича:	0,07	87,09	0,02	62,28
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
СУРХОНДАРЁ	0,26	160,78	0,04	166,70
НАВОИЙ	0,13	109,59	0,26	35,50
НАМАНГАН	—	109,00	—	1,90
Бухоро	0,10	81,99	—	—
Қашқадарё	0,12	63,86	0,18	62,46
Республика бўйича:	0,21	125,33	0,09	123,37

Ҳиндистон бўлажак визитни қутламоқда

ДЕҲЛИ. (ТАСС мухбирлари). Сиёсат ва жамоат арбобларининг нутқларида, Умумҳиндистон радио ва телевиденнесининг эшитиришлари ва кўрсатувларида «Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон», «Дўстлик ва ҳамкорлик», «М. С. Горбачев, мамлакатимизга хуш келгайсиз!» сўзлари тез-тез тилга олинмоқда. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга бўлажак расмий дўстона визити мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётининг диққат-марказида турибди. Кўп миллионли Ҳиндистон улуғ мамлакат раҳбарининг визитини сидқидилдан қутламоқда. Ҳиндлар Осиёда ҳам, бутун дунёда ҳам, халқлар ўртасидаги дўстлик ва ҳамжиҳатлик идеаллари тантанаси учун ҳормай-толмай курашни Совет Иттифоқи билан боғламоқдалар.

Совет Иттифоқи билан дўстлик ва ҳамкорлик ҳинд халқи ҳаётидаги энг муҳим омилдир. Совет Иттифоқи дўстлари жамиятининг ташаббуси билан Ҳиндистон пойтахтида ўтказилган «М. С. Горбачев визити — Совет-Ҳиндистон муносабатларида янги босқичдир» мавзуида ги конференция қатнашчиларининг нутқида ана шу фикр янгради. «Совет раҳбарининг мамлакатимизга визити ғоят катта аҳамиятга эгадир, — деди ўз нутқида ҳукмрон Ҳиндистон миллий конгресси (И) партияси Умумҳиндистон комитети халқаро бўлимининг мудири Ромеш Бхандари. — Бу визит ана шу мамлакатлар раҳбарлари ҳамма жабҳаларда мамлакатларнинг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш йўлидан бораётганликлари натижасида ана шу икки давлатда рўй бераётган жиддий сифат ўзгаришлари шароитида ўтади».

М. С. Горбачевнинг бўлажак визитини 200 дан ортиқ танқиди сиёсат ва жамоат арбоблари, олимлар, журналистлар қизғин қутламоқдалар. Улар бу ерда тарқатган қўшма баёнотда совет раҳбарининг визити, унинг Ҳиндистон Бош министри Р. Ганди билан олиб борадиган музокаралари урушларсиз дунёда яшашга интилаётган инсониятнинг идеалларига эришишда катта аҳамиятга эга бўлади, деб таъкидланди. «Бу идеалларни амалга ошириш учун кураш халқаро реакция кучлари қуролланиш пойгасини космик фазога ёйишга уриниши муносабати билан яна ҳам кучаймоқда. Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон ана шу йўналишда илгари сураётган таклифлар Ер юзидаги барча мамлакатларнинг эзгу орзу-умидларига мос тушади», дейилади баёнотда.

«М. С. Горбачев Ҳиндистонда ниҳоятда самимий меҳмоннавозлик билан кутиб олинади, — деди ТАСС мухбири билан суҳбатда таниқли ҳинд ёзувчиси Бхишам Сахни. — Кўпгина халқаро проблемалар хусусида, чунончи тинчлик учун кураш масаласида мамлакатларимизни қарашларнинг бирлиги жипслаштириб турибди. Биз ҳамжиҳатликда Ер юзининг барча минтақаларидаги халқларнинг мустақиллиги ва суверенитети ҳуқуқини ҳимоя қилмоқдамиз. Халқларимиз ва мамлакатларимизни яқинлаштирган омиллар қаторида Ҳиндистон, айниқса муҳтож бўлиб турганда Совет Иттифоқи унга кўрсатган бегараз ёрдамни, мустаҳкам маданий алоқаларни, актив ҳамкорлик туфайли яна ҳам мустаҳкам бўлиб бораётган ўзаро ишонч ва ҳамжиҳатликни ҳам айтиб ўтиш керак».

Борис ЗАЙЦЕВ,
Станислав СИЧЕВ.

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

КУЧ-ҒАЙРАТЛАРНИ БИРЛАШТИРИБ

Андижондаги 1-«Узагропромстрой» трести ҳузурида ташаббускор группа тузилди. Бу группа илмий-техника жамияти ҳамда ихтирочилар ва рационализаторлар Бутуниттифоқ жамияти кенгашларининг активларидан иборат. Группа рационализаторлик таклифларини ўрганади, уларни ишлаб чиқаришга жорий этишда кўмаклашади. Масалан, шу йилнинг бошидан буён трестнинг бўлинмаларида новаторларнинг еттита ечими жорий этилди. Янгиликларни жорий этишдан олинган иқтисодий самара саксон минг сўмдан кўпроқни ташкил этди. Актив рационализаторлардан бири Муҳаммаджон Маматовнинг умумий ишга қўшган улуши айниқса салмоқли бўлди. У Ленинск шаҳрида қурилаётган тўқимачилик фабрикаси осма шипи конструкциясини ўзгартиришни таклиф қилди. Бу эса 74 тонна металл, 500 куб метр ёғоч-тахта, 5,5 тонна ўтга чидамли бўёқ, деярли уч тонна хилма-хил бўёқларни тежаб қолиб, монтаж муддатларини анча қисқартиришга имкон берди.

ҚЎШИМЧА ТОЛА

Гурлан пахта тозалаш заводида тола чиқиши кўпайди. Бу ерда ҳар тонна хом ашёдан 350 килограмм қимматли тола олинмоқда. Бу одатдагидан олтмиш килограмм кўпдир.

Қабул қилиб олинган ҳосилни сақлаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилинаётганлиги муваффақият гарови бўлди. Пахтани икки марта қуритиш ва тозалашни ташкил этиш, линтер ва жин цехларида пахтани ажратиб оладиган қўшимча мосламаларни ўрнатиш ҳам сезиларли самара берди.

(ЎзТАГ).

СССРГА ВИЗИТ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Бенин Халқ революцияси партияси Марказий Комитетининг Раиси, Бенин Халқ Республикасининг Президенти ва ҳукумат бошлиғи Матье Кереку 21 ноябрь куни расмий дўстона визит билан Москвага келди.

Аэродромда Бенин раҳбарини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

КЎП СМЕНАЛИЛИК—ИНТЕНСИВЛАШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

ЯНГИЛАНИШ

Қўқондаги Йўлдош Охунбобоев номли тикувчилик фабрикаси коллективининг ишни уч бригадали икки сменада ташкил этишдаги илк қадамлари

Оқар сув мавжлари ўзгача бўлади. Юмалаб-юмалаб оққан сув мусаффогина эмас, янгиланиб бораётгани сабабли хуштабиат, сержило, нафли ва баҳра олгудай. Ундаги бу сифатлар ишлаб чиқаришга қиёс қилгулик. Экономикада ҳам илгарилаш, жилоланиш мавжлари бўладики, буни дафъатан пайқаш қийин. Корхона ишлаб чиқаришидаги турғунлик кўлмак сувга ўхшайди —на нафи тегади, жилваси ҳам йўқолади. Бир жойда депсиниб тураверади, бора-бора айнийди.

Турмушнинг барча жабҳаларидаги янгиланишни оқар сувга қиёс қилгумиз бор.

ТАНҚИДНИНГ БУГУНГИ МЕВАСИ

Қайта қуришнинг ойдин йўлига тушиб олган тикувчилик фабрикаси коллективи бағрига шамол тега бошлади. Жадаллаштириш ўзанидан олга интилаётган коллектив аъзолари кайфиятида оқар сув мавжларини эслатувчи воқеалар юз беряпти-ки, бу экономика тараққиётига таъсир этибгина қолмай, тикувчилар фаолиятида ҳам ўзгаришлар ясаяпти.

Замонамизнинг жадаллаштириш табиати ҳаммани ҳаракатга келтириб қўйди. Тикувчилар ҳам тараддудга тушиб қолишди. КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномаси даъваткор сатрларини синчковлик билан ўрганган тикувчиларнинг эътиборини бу ҳужжатдаги «асбоб-ускуналарни иш билан тўла-тўкис таъминлаш» лозимлиги ҳақидаги даъват алоҳида жалб қилди. Ҳақиқатан ҳам шу соҳада амал қилса арзигулик катта резерв яшириниб ётибди. Шуни назарда тутиб, ҳисоб-китоблар қилиб турилганда Тошкентда янги гап чиқиб қолди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси мажлиси Қўқон шаҳар партия комитетининг малакали ишчи кадрлар тайёрлаш соҳасидаги фаолиятини муҳокама этиб, бу борада фойдаланилмаётган катта имкониятлар, ҳаракатга келтирилмаган резервлар борлигини рўй-рост кўрсатиб берди. Танқид қаттиқ бўлди. Ишда туб бурилиш ясашга имкон берадиган одил гаплар айтилди.

Одиллиги шундаки, жадаллаштириш омиллари бирма-бир санаб кўрсатилди. «Олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ» дегандек, корхонада шунча резервлар бор бўла туриб, ҳадеб давлатдан талаб қилаверишибди. «Уни беринг, буни беринг» деб министрликка ва маблағ дея давлат банкига танда қўяверишибди. Аслида-чи? Аслида машина-ускуналар бир смена атрофида ишлатилиб, бошқа вақтларда бекор турав еribди.

Иккинчидан, шу ускуналарни тўла қувват билан ишлатадиган меҳнат резервларни шаҳарда кўп бўлса-да, бунга қиё ҳам боқишмабди. Ускуналар бекор турав еribди, вақт ўтаверибди. Корхона ишлаб чиқаришида эса ўртача кўрсаткичлар билан кифояланиб, олга силжиш, дадил одим ташлаш ҳақида дурустгина ўйлаб ҳам кўрилмабди.

Танқиддан кейин ана шулар мулоҳаза қилиб кўрилди. Ленинград ва Харьков саноатчилари тажрибаси асосида машина-ускуналарни кўп сменада ишлатиш тадбирларини ишлаб чиқилди. Муҳими, бундай тадбирларни амалга оширишда ортиқча сарф-харажат талаб қилинмайди. Мавжуд ускуналарни кўпроқ ишчиларга бириктириб, улардан мукаммалроқ фойдаланиш чоралари ишлаб чиқила бошлади.

Бу ҳам — биринчи қадам бўлгани сабабли — анчамунча ўйлаш, ҳисоб-китобни талаб этди. Иш жойларини аттестациядан ўтказиш, ишлаб чиқариш майдонларига ускуналарни оқилона жойлаштириш лозим бўлди. Эски ускуналарни ҳисобдан чиқариш, янги замонавий ускуналар ўрнатиш талаб қилинди. Ҳаммасидан ҳам кадрлар масаласи ўткир бўлиб чиқди. Хўш, машиналарни бир эмас, икки, ҳатто уч сменада ишлатишга ўтилди, дейлик. Уларни ким ишлатади? Кадрлар саноқли-ку! Бунинг устига тажрибали ишчилар ҳам айтарли кўп эмас. Янги қабул қилинган шогирдлар билан планларни бажариб бўлармикан, сифат талаблари қаёқда қолади?

Вақт зиқ. Кўп сменада ишлашга кўчиш эса зарур. Чамалаб кўришди. Инженерлик ақли асқотди. Машина-ускуналар бошқача тартибда жойлаштирилди ва уларга илгаригига қараганда икки ҳисса кўп киши бириктирилди. 15 та янги технология ускунаси ўрнатилди. Албатта, иқтисодий жиҳатлар эътиборга олинди. Шу ускуналарни ўрнатишдан 10 минг 200 сўм наф кўриш мўлжаллаб қўйилди. Янги ускуналар ўрнатиш маҳсулот сифатини ошириш, корхонада ишлаб чиқаришни бир меъёрда ташкил қилиш имконини ҳам бериши назардан қочирилгани йўқ.

Бошқа қатор иқтисодий-техникавий тадбирлар амалга оширилди. Янги ишчилар қабул қилинди. Улар тажрибали ишчилар оталиғига берилди. Ишлаб турган юксак сифатли маҳсулот тайёрловчи учта потокдаги ишлар қайта ташкил қилинди. Инженер-техник ходимларнинг масъулиятини оширишга қаратилган чоралар кўрилди. Маслаҳат кенгашлари ўтказилди. Махсус комиссия жами ишларни мувофиқлаштириб бораяпти.

Шу тариқа дастлабки қадам ташланди. Дастлаб 5-цех ва бичиқчилик участкаси уч бригадали икки сменада ишлашга ўтказилди. Ҳозирги кунда 7-цех коллективи ҳам янгича график асосида ишлашга кўчиш арафасида.

— Кўп сменада ишлаш ҳаракатига энг аввал шу цехлар ўтказилиши сабабини изоҳлаб беролмайсизми?

Бу саволимизга корхона партия ташкилотининг секретари Екатерина Павловна Мирошниченко қуйидагича жавоб қилди:

— Янгилик энг олдин ушбу коллективларда жорий қилинишининг ўз сабаблари бор, албатта. Масалан, 5-цех ҳамиша бир маромда ишлайди. Илғор коллективнинг раҳбар состави ишда бой тажриба тўплаган. Партия аъзолари сони ҳам бошқалардагига нисбатан кўп. Маҳсулотлари харидоргир. «Янгилик» белгиси қўйилган кўйлаклар умумий маҳсулот ҳажмида 63 процентни ташкил қилади. Маҳсулотнинг 6,7 проценти алоҳида буюртмалар асосида тикиляпти ва улар тез реализация қилинмоқда.

Ростдан ҳам танқид — келажакнинг меваси. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси мажлисининг Қўқон шаҳар партия комитети ишига танқидий баҳосидан кейин корхоналарда қатор жиддий ўзгаришлар юз беряпти. Бунинг дастлабки қувончларига тикувчилик фабрикасидагилар шоҳид бўлишди.

БИРИНЧИЛАРГА ОСОНМАС

Биринчиларга ҳамиша қийин бўлган. Биринчи сайёҳ. Биринчи чўлқувар. Биринчи космонавт... Шаҳарда биринчи бўлиб кўп сменали ишлашга кўчишни шунга қиёслаш мумкин. Бу янги йўлдан дарҳол дадил одимлаб кетиш осонмас.

Шаҳарда ишга жалб қилинмаган юзлаб ишчилар бўлса-ю, тикувчилик корхонасидаги ускуналар атиги бир сменада ишлатилса?! Асбоб-ускуналар келиннинг сепимидики, асраб ўтирилса!

Корхона цехлари ва участкаларида бўлиб ўтган очиқ партия йиғилишларида шу масалалар кенг мулоҳаза қилинди. Ҳар ким ўз фикрини айтди:

— Ускуналардан қандай қилиб тўла фойдалансак экан?

— Ишни икки сменада ташкил этсак-чи?

— Ишчилар етишмайдику!

— Ўргатишга ҳам қурбимиз етади. Нима, тажрибали ишчиларимиз намми?

Фабриканинг Л. Боқиматова раҳбарлик қилаётган 5-цехи очиқ партия йиғилиши қарор қилди:

— Ҳар бир коммунист камида иккитадан шогирд олсин. Уларга қисқа муддатда ўзининг тикувчиликдаги тажрибасини ўргатсин.

— Хом ашё етказиб бериш ва бошқа зарур эҳтиёжларни қондириш корхона маъмуриятидан сўралсин.

Қарор якдиллик билан маъқулланди.

Йиғилиш қарори одамларда бамисоли қанот пайдо қилди. Коммунистлар енг шимариб ишга киришишди. Комсомоллар ва партиясизлар ҳам фаоллик кўрсата бошлашди.

1 сентябрдан бошлаб янгича график асосида ишлашга киришилди. Қайта қуришда кадрларни жой-жойига қўйиш ҳал қилувчи роль ўйнайди. Шунинг учун уч бригададан иборат икки смена ташкил қилишга тўғри келди. Бунда: биринчидан, учала бригадада одамлар сонининг баравар бўлиши; иккинчидан, коммунистлар сони ҳам бошқа бригадалардагидан фарқ қилмаслиги; учинчидан, ҳар уч бригадада тажрибали ишчилар тенг тақсимланиши алоҳида назарда тутилди.

Ташкил топган уч бригадада ҳозир учта партия группаси фаолият кўрсатмоқда.

Партия бюроси ўз ишини пухта эгаллаган ва аттестациядан муваффақиятли ўтган уста тикувчи-мотористка-лардан тўрт кишини мастерликка тавсия этди. Улар Зироат Азимова ва Галина Великанова, Надежда Қодирова билан Валентина Костихлар эди. Бригадалардаги қайта қуришнинг ташкилотчилари ва жонкуярлари шу кишилар.

Янги ишга келган ёшлар уста чеварлар Манзура Яҳёнова, Одина Отажонова, Рашида Бурнашеваларнинг баридан тутиб, уларнинг кўп йиллар мобайнида тўплаган бой тажрибаларини қунт билан ўрганиб боришяпти.

Цехга янгидан 80 шогирд келиб қўшилди. Тан олиш керак — дастлабки вақтда қийин бўлди. Ёшлар брак маҳсулот бера бошлашди. Суръат талаб даражасида бўлмади, планлар аро йўлда қолди. Бироқ тушкунликка тушишмади. Умид, ишонч уларга йўлдош бўлди.

Кунлар ўтган сайин ишда қувончли ўзгаришлар юз бера бошлади. С. Исмоилова, Т. Хўжаева, Л. Жалилова, В. Бегматова каби мураббийлар ўз вазифаларини сидқидилдан бажариб, янги келган ишчиларга эътибор билан муносабатда бўлдилар. Улар шогирдларига тикувчилик касби сирларинигина ўргатиб қолмасдан, танланган ҳунарга муҳаббат, коллективга ҳурмат ҳиссиётларини ҳам тарбиялаб бораяптилар.

Тетапоя қадамлар ортда қолди. Сентябрда план бажарилмаган бўлса, октябрда марра эгалланди. Ноябрь ойидаги ишлар катта умид туғдирмоқда. Сифат кўрсаткичларида дуруст ўзгаришлар бўлиши кутиляпти.

Умидни удум қилганлар ҳамиша муродига етган. Лекин қуруқ умид билан иш битмайди. Изланиш, натижаларни қиёслаш, қийинчиликларни мардона енгиб ўтиш талаб қилинади. Биринчилар ҳамиша шундай қилишган ва «Биринчи» деган шон-шарафга лойиқликларини кўрсатишган.

ҚАЙТА ҚУРИШ НИШОНАЛАРИ

Қайта қуриш — мураккаб, кенг жабҳали иш, узоқ муддатли тадбир. Тадбиркорлар ишга шитоб билан киришганда тез тажриба орттирадилар, муддатларни ҳам қисқартирадилар. Тикувчилик фабрикасида бўлганимизда бунга шоҳид бўлдик— қайта қуриш нишоналарини кўриб қувондик.

— Катта иш ниҳоят нишона кўрсатди, — деди корхона директори Сафияхон Носировна Раҳмонова. — Ускуналарни кўп сменада ишлатиш борасида дастлабки тажриба тўпланди. Албатта, сизни рақамлар қизиқтиради, биламан. Икки ярим ой бўляптики, уч бригададан иборат икки сменада ишлашга ўтдик. Янгидан 194 киши ишга қабул қилинди. Йил охиригача ҳаммаси бўлиб 415 киши ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилинади. Асбоб-ускуналардан фойдаланиш коэффициенти 1,9 дан 2,03 гача кўтарилади.

Айрим рақамларни изоҳлаб беришни сўрадик.

— Давлат бундан нима манфаат кўради?

— Давлат кўрадиган манфаат ортади, албатта. Уч бригадали икки сменали иш режимида шу йил охиригача 1 миллион 184 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Келгуси йилда эса бу рақам 6 миллион 757 минг сўмликни ташкил этади. Фарқига эътибор қилинг-а!

— Меҳнатни рағбатлантириш масалаларида нималар дейишингиз мумкин?

— Бу энди катта масала. Бу ҳақда, истасангиз, муфассалроқ гапиришга тўғри келади. Тунги сменаларда ишловчиларга одатдагидан 20 процент кўп ҳақ тўланяпти. Тариф ставкалари 50 процент оширилган участкалар ҳам бор. Ҳар бир ишчи ўз бригадаси таркибида сирғалувчи график асосида ишлайди. Бригадалар учта ва сменалар иккита бўлса ҳам, барибир, ҳар ким бошқалар сингари ҳафтасига икки кун дам олади.

Бу — масаланинг бир томони. Иккинчи томони шундан иборатки, шаҳардаги кўпгина кишилар жамоат ишлаб чиқаришига жалб қилинади. Улар ҳам бошқа ишчилар сингари корхона социал, маданий-маиший имкониятларидан бемалол фойдаланавердилар. Ҳозирнинг ўзидаёқ болали аёлларнинг аксарияти боғча-яслидан фойдалана бошладилар. Уларнинг бошқа эҳтиёжлари ҳам бирин-кетин ҳисобга олиниб, тегишли ёрдамлар кўрсатиляпти.

Корхона ҳузуридаги ошхона шанба-якшанба кунлари ишламасди. Иш кечқурун етти яримгача давом этсада, ошхона хизмат кўрсатмасди. Янгича график асосида ишлашга кўчилганидан кейин ошхона ва буфетлар дам олиш кунисиз —кечаю-кундуз ишлашга мослаштирилди. Корхона касаба союз комитети активларининг бир неча кунлик кузатувларидан маълум бўлишича, кечки ҳамда тунги сменада ишловчи ҳар ўн кишининг олти нафари ошхона ва буфет хизматидан фойдаланиб келяпти. Шаҳар умумий овқатланиш трестининг мутахассислари ўз ишларини бизнинг графигимизга мослаштириш тадбирларини кўришяпти. Ҳозир улар бир ҳафталик таомлар комплекси менюси ва маҳсулотлар ассортиментини жорий этишди. Парҳез таомлар тайёрлаш ҳам йўлга қўйилди.

— Яна бир масала ҳақида фикр билдирсангиз. Қўшимча сменалар учун корхона хом ашёни қаердан олади?

— Бу соҳада ишимиз ўнгидан келган. Эскича ишлаган пайтларимизда корхонада кўплаб хом ашё тўпланиб қолган. Улар қанчадан-қанча жойни эгаллаб ётарди. Ўшалар энди ўтмас матоҳ эмас, кундалик хом ашё бўлиб қолди. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги билан келишиб, ўзимизда тўпланиб қоладиган лаҳтаклардан ҳам кенг фойдаланишни режалаштириб қўйганмиз.

Корхона директори яна кўп мулоҳазаларини баҳам кўрди. Айниқса, ишдаги қийинчиликлар ҳақида куйинчаклик, манфаатдорлик билан гапирди. Ҳали ишда камчиликлар, нуқсонлар анчагина. Уларни босқичма-босқич ҳал этиш талаб қилинади. Транспорт таъминотида узилишлар бор. Ишчи кадрлар малакаси муттасил такомиллаштириб борилмаса, маҳсулот сифатининг пасайиш хавфи таҳдид солмоқда. Ишга янги қабул қилинганлар малакасини ошириш —энг муҳим вазифа.

...Ҳа, қайта қуриш нишона кўрсатди. Деҳқончиликда нишона ҳосил эъзозли бўлгувчи эди. Мевали дарахт нишона ҳосили қанчалар тансиқ. Пилла нишона кўрсатиши, пахтанинг дастлабки очилиши... Мана энди қайта қуриш нишоналари. Бу аслида янгиланиш нишоналари!

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Кейинги ойларда Қўқон тикувчилик фабрикасига кўплаб ёшлар, уй бекалари ишга киришди. Уларга касб ўргатиш ва хизмат кўрсатиш кенг йўлга қўйилмоқда. Суратларда: 1. Уста тикувчи-мотористка Раҳимахон Қаюмова (чапда) янги шогирдлари Гулнора Холматова ва Мавжуда Мўминоваларга енг манжетини тикишни ўргатяпти. 2. Шаҳардаги 1-модалар ателъеси бичиқчиси Иноятхон Алимова фабрика ишчисидан якка буюртма қабул қилаётган пайт.

Б. АВЕЗОВ фотолари.

УЛКАН ХИРМОННИ КЎЗЛАБ

РЕСПУБЛИКА РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 21 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта, учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
ЎЗБЕКИСТОН	115,66	59,21
БУВАЙДА	109,23	77,73
ФРУНЗЕ	106,92	74,36
ЛЕНИНГРАД	106,91	76,51
КИРОВ	106,38	44,08
БАҒДОД	106,33	65,68
ҚУВА	106,23	67,54
РИШТОН	103,21	86,14
ОЛТИАРИҚ	102,66	100,18
ЁЗЁВОН	102,19	57,17
ФАРҒОНА	101,97	26,60
Охунбобоев	98,25	50,86
Тошлоқ	94,89	36,67
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
ЧИНОЗ	119,19	108,06
ЯНГИЙЎЛ	110,46	95,22
ЎРТА ЧИРЧИҚ	108,42	119,36
ПИСКЕНТ	108,40	96,24
КОММУНИСТИК	103,78	112,18
БЕКОБОД	102,03	81,60
ҒАЛАБА	100,14	108,67
ОҚҚЎРҒОН	100,09	94,88
БЎКА	100,02	95,47
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
БОЙСУН	112,32	134,11
ҚУМҚЎРҒОН	109,26	91,82
ШЎРЧИ	108,47	92,42
ОЛТИНСОЙ	105,30	47,63
ЛЕНИН ЙЎЛИ	104,74	125,78
ЖАРҚЎРҒОН	101,30	136,78
ҒАГАРИН	100,22	122,37
ДЕНОВ	100,21	49,09
Шеробод	98,58	116,02
Термиз	97,92	62,46
Ангор	95,11	69,05
Сариосиё	91,90	16,03
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
ЧОРТОҚ	108,31	62,08
НАМАНГАН	104,44	64,86
ПОП	104,06	104,83
УЧҚЎРҒОН	103,94	102,37
НОРИН	102,95	117,84
КОСОНСОЙ	102,54	75,07
УЙЧИ	100,85	11,84
Тўрақўрғон	95,55	11,85
Янгиқўрғон	95,40	38,90
Чуст	94,50	100,82
Задарё	92,26	82,75
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
БОЁВУТ	105,63	112,43
ВОРОШИЛОВ	103,45	119,83
СИРДАРЁ	100,98	101,64
ХОВОС	100,44	81,03
Комсомол	99,12	93,72
Оқолтин	98,64	97,98
Гулистон	93,18	110,19
Ильич	87,55	87,83
Меҳнатобод	73,92	56,37
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
ҚЎНҒИРОТ	112,43	54,60
КЕГАЙЛИ	109,98	89,68
ШУМАНАЙ	108,55	81,99
ЛЕНИНОБОД	105,37	76,59
ЧИМБОЙ	103,61	79,76
ХУЖАЙЛИ	100,50	74,88
Қораўзак	94,20	80,82
Беруний	85,20	42,20
Тўрткўл	84,71	38,91
Амударё	78,72	47,35
Элликқалъа	76,72	46,44
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
ЛЕНИН	104,82	65,40
Москва	98,64	44,05
Балиқчи	98,29	51,51
Избоскан	93,56	72,18
Андижон	88,31	68,83
Олтинкўл	88,04	32,23
Комсомолобод	87,05	97,26
Пахтаобод	83,05	43,11
Бўз	82,55	42,37
Марҳамат	81,59	60,87
Қўрғонтепа	76,94	45,64
Хўжаобод	76,87	33,27
Жалолқудуқ	74,00	51,85
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
ГУРЛАН	109,99	62,22
ХОНҚА	104,09	85,09
Урганч	87,90	52,66
Хазорасп	86,72	21,75
Янгибозор	85,49	75,91
Янгиариқ	81,15	54,97
Хива	79,84	44,71
Шовот	77,63	42,32
Қўшкўпир	76,23	49,95
Боғот	69,72	25,95
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
ЗОМИН	101,75	62,84
Зарбдор	97,88	74,75
Пахтакор	95,49	84,74
Мирзачўл	86,28	78,77
Дўстлик	79,91	75,47
Октябрь	74,68	66,42
Арнасой	64,06	55,36
Жиззах	60,12	10,60
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пастдарғом	84,02	34,93
Пахтачи	82,55	39,93
Пайариқ	78,69	31,80
Каттақўрғон	78,16	38,80
Большевик	74,83	41,86
Оқдарё	73,94	39,65
Жомбой	72,36	31,28
Нарпай	71,41	42,19
Иштихон	65,53	29,58
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Олот	85,02	31,62
Вобкент	80,58	12,93
Ромитан	77,47	14,46
Свердлов	76,80	12,70
Бухоро	76,12	9,16
Ғиждувон	75,03	13,02
Қоракўл	74,18	25,43
Пешку	70,75	26,96
Шофиркон	69,79	7,35
Когон	49,83	8,84
НАВОИЙ ОБЛАСТИ		
Қизилтепа	67,31	11,67
Навоий	65,35	35,88
Хатирчи	61,16	24,38
Навбаҳор	50,73	19,86
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Қарши	86,53	91,26
Ульянов	83,61	55,93
Нишон	74,55	80,23
Яккабоғ	69,86	39,06
Китоб	66,54	24,45
Шаҳрисабз	64,69	31,12
Усмон Юсупов	55,51	34,23
Косон	55,21	32,31
Баҳористон	45,53	22,31
Муборак	44,35	30,06
Қамаши	36,74	8,33
Чирақчи	35,81	6,93
Ғузор	32,95	2,23

СССРга визит

Совет ҳукуматининг таклифига биноан Нидерландия Бош министри Р. Любберс рафиқаси билан 20 ноябрда Москвага келди.

Аэродромда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси Н. И. Рижков рафиқаси билан, бошқа расмий кишилар Бош министрни кутиб олдилар.

* * *

Нидерландия ҳукумати бошлиғига ташқи ишлар министри Х. Ван Ден Брук ҳамроҳ бўлмоқда.

* * *

Шу куни Кремлда Н. И. Рижков билан Р. Любберс ўртасида музокаралар бошланди. Совет—Нидерландия икки томонлама муносабатларини ривожлантиришнинг принципал масалалари, шунингдек Рейкьявикдан кейинги ҳозирги халқаро вазият муҳокама қилинди.

Ҳукуматларнинг бошлиқлари ҳозирги замоннинг биринчи навбатдаги вазифаларини ҳал этиш—ядро уруши хавфини бартараф этиш учун Европанинг Шарқи билан Ғарби ўртасида ишончни мустаҳкамлашнинг алоҳида муҳим аҳамиятини таъкидладилар. Шу мақсадларда бирбирларининг сиёсати ва ҳаракатларини яхшироқ тушуниш муҳимдир.

Н. И. Рижков Совет Иттифоқининг Рейкьявикдаги аҳдлашувларга асосланган ядровий ва космик қуролларга доир янги комплекс таклифлари қуролсизланиш ишида ҳозиргача эришилган марралардан қисқа муддат ичида олга ҳал қилувчи силжишга эришиш учун имконият очиб беради, деб таъкидлади. Эскирган схемалар ва ёндашувларга қайтишга йўл қўйиб бўлмайди.

СССР Министрлар Советининг Раиси ва Нидерландия Бош министри экономика ва савдо-сотиқ, фан ва маданият каби соҳалардаги икки томонлама муносабатларнинг аҳволига ижобий баҳо бердилар. Улар иккала мамлакат ҳукуматлари саноат кооперацияси, қўшма корхоналар барпо этиш каби иқтисодий ҳамкорликнинг янги шаклларини йўлга солиш ва улардан фойдаланиш учун куч-ғайрат сарфлаш ниятида эканлигини изҳор этдилар. Гуманитар соҳадаги мулоқотларни, маданий ва илмий алоқаларни, маориф, спорт соҳасидаги алоқаларни кучайтириш зарурлиги таъкидланди.

* * *

Катта Кремль саройида СССР ҳукумати номидан Р. Любберс ва унинг рафиқаси шарафига зиёфат берилди.

Зиёфатда совет томонидан Н. И. Рижков рафиқаси билан, Э. А. Шеварднадзе, Н. В. Тализин, бошқа расмий кишилар бор эдилар.

Дўстона вазиятда ўтган зиёфат чоғида Н. И. Рижков ва Р. Любберс нутқ сўзладилар. Уларнинг нутқи эътибор бериб тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди. **(ТАСС).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада музика санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун М. Ашрафий номли Тошкент давлат консерваторияси композиция ва чолғу асбоблари кафедрасининг доценти, Ўзбекистон Композиторлар союзи правлениесининг секретари ўртоқ Александр Абрамович **Берлинга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада эстрада санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун М. Қориёқубов номли Ўзбекистон концертфилармония бирлашмасининг яккахон солисти ўртоқ Маъмуржон **Тошматовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берди.

• Дунё воқеалари

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ КОНГОДА БЎЛИШИ

ДЎСТОНА АЛОҚАЛАР МУСТАҲКАМЛАНАВЕРСИН

БРАЗЗАВИЛЬ, 20 ноябрь. (ТАСС). Конго Халқлар ўртасида дўстлик уюшмаси (АКАП) биносида Конгода Совет Иттифоқи кунларида қатнашган Ўзбекистон ССР делегациясининг Конго Халқ Республикасига қилган визити якунлари юзасидан қўшма баёнотни имзолаш маросими бўлди. Ҳужжатни АКАП президенти В. Балла билан Ўзбекистон делегациясининг бошлиғи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси Т. А. Ешимбетова имзоладилар.

АКАП президенти В. Балла қўшма баёнотни имзолаш маросимида гапириб, Совет Иттифоқининг тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш борасидаги кучғайратларига юксак баҳо берди. Бу кураш, шунингдек, СССРнинг ривожланаётган мамлакатларнинг социал тараққиёт ва адолат учун курашига бераётган ёрдами Конгода ғоят кенг кўламда маъқулланмоқда. У Ер юзидаги мамлакатларнинг жамоат ташкилотлари тинчлик, халқаро хавфсизлик ва қуролсизланиш учун курашни кучайтиришлари кераклигини айтди.

ДЕЛЕГАЦИЯ ВАТАНИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

БРАЗЗАВИЛЬ. 21 ноябрь. (ТАСС). Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси Т. А. Ешимбетова бошчилигидаги Ўзбекистон ССР делегациясининг Конго Халқ Республикасига қилган визити тугади. Делегация 12 ноябрдан 20 ноябргача бу мамлакатда бўлди ва Конгода ўтган СССР кунларида иштирок этди.

Визит чоғида делегацияни Конго Меҳнат партияси (КМП) Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Конго Касаба союз конфедерацияси (ККК) бош секретари Ж.-М. Бокамба-Янгума, Конго хотин-қизлари революцион союзининг (КХРС) бош секретари Э. Т. Гамасса, КХР Миллий халқ мажлисининг раиси Ж. Ганга-Зандзу, Конго Халқлар ўртасида дўстлик уюшмаси (АКАП) президенти В. Балла, Конго маданият ва санъат министри Ж.-Б. Тати-Лутар, КХРнинг бошқа раҳбарлари қабул қилдилар.

Визит якунлари юзасидан қўшма баёнот имзоланди.

Ўзбекистон ССР делегацияси мамлакатнинг Атлантика соҳилида жойлашган ва аҳамияти жиҳатидан иккинчи шаҳри бўлган Пуэнт-Нуарга бориб, бир қанча саноат корхоналарининг иши билан танишди.

Делегация составидаги «Ялла» вокал-чолғу ансамбли ҳамда «Шодлик» рақс группаси Пуэнт-Нуар ва Браззавилда бир қанча концертлар берди.

Т. А. Ешимбетова бошчилигидаги Ўзбекистон ССР делегацияси бугун Ватанига жўнаб кетди.

АХДП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДА

ҚОБУЛ, 20 ноябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда Афғонистон Халқ-демократик партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари Нажиб партиянинг баъзи кечиктириб бўлмайдиган вазифалари тўғрисида доклад қилди. Пленум ташкилий масалаларни ҳам кўриб чиқди.

Пленум Бабрак Кармалнинг давлат ва партия лавозимларидан ўзини озод этиш тўғрисида берган аризасини қондирди. Пленум партиянинг барча аъзолари номидан Б. Кармалга миннатдорчилик билдирди ва АХДП Марказий Комитети билан АДР Революцион Кенгаши Президиумининг Б. Кармални Савр инқилоби ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги таклифини маъқуллади.

Шу куни Кобулда АДР Революцион Кенгашининг сессияси бўлиб ўтди. Сессия Б. Кармалнинг Революцион Кенгаш Раиси вазифасидан ўзини озод этиш тўғрисидаги илтимосини кўриб чиқди ва уни қондирди. Сессияда нутқ сўзлатган АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари Нажиб олий давлат лавозимларида катта ишлар қилганлиги учун Б. Кармалга миннатдорчилик изҳор этди.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

СУРХОН ХИРМОНИ— ВАТАНГА ТУҲФА

Пахта йиғим-теримида сўнгги ҳал қилувчи дамлар кечмоқда. Дала меҳнаткашлари кузнинг очиқ кунларини ғанимат билиб, сафарбарлик ва уюшқоқликни яна-да кучайтирмоқдалар. Улар тарихий воқеаларга бой ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилини муносиб меҳнат ютуқлари билан якунлаш учун мавжуд имкониятлардан баракали фойдаланишга интилмоқдалар.

Областимиз меҳнаткашлари беш йилликнинг биринчи йили пахта тайёрлаш юзасидан белгиланган план ва социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Ватанга 515 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» туҳфа қилинди. Мавжуд ҳосилнинг асосий қисмини саноат учун қимматбаҳо хом ашё — ингичка толали пахта ташкил этди. Ҳозиргача тайёрланган ипак пахта 160 процент — 450 минг тоннадан ошди. Ингичка толали аъло нав хом ашё тайёрлаш ўтган йилга нисбатан 30 минг тонна кўпайди. Область бўйича ўртача ҳосилдорлик гектар бошига 32,1 центнерни ташкил этди. Ялпи пахта ҳосилининг 93 проценти юқори сортларга топширилди, тола чиқиши бултургидан анча кўпайди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Сурхон воҳаси заршунослари бу йилги об-ҳаво ноқулайликлари ва сув танқислигига қарамай, план ва социалистик мажбуриятларини ўтган йилга нисбатан анча барвақт бажаришга мушарраф бўлдилар. Бу ишда қишлоқдаги бошқарув фаолиятини ўз қўлига олган район агросаноат бирлашмаларининг роли каттадир. Район партия комитетлари қишлоқ хўжалик ишларига ортиқча ўралашиб қолмай, бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини кўпроқ сиёсий-тарбиявий масалаларга қаратди. Коммунистлар, халқ депутатларининг авангардлигини ҳамда уларнинг шахсий намуна кўрсатишларини таъминлаш юзасидан қизғин иш олиб борилди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча тармоқларида меҳнат интизомининг мустаҳкамланиши, ишга муносабатнинг ижодий тус олиши, ҳар бир меҳнат коллективининг ўз олдида турган вазифаларни сидқидилдан бажаришга интилиши ҳамда мутахассислар масъулиятининг оширилиши ўз самарасини берди.

Бойсун районини олиб кўринг. Район областда пахта тайёрлаш планини биринчи бўлиб бажарди. Бунда ҳосилни машиналар ёрдамида йиғиштириб олиш ташаббуси билан чиққан Ойбек номли совхоз коллективининг иши ибратли бўлди. Хўжалик социалистик мажбуриятини муддатидан илгари адо этиб, ялпи ҳосилнинг қарийб 80 процентини машиналарда териб олди.

Шўрчи район партия комитети фан-техника тараққиётини қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига кенг жорий этиш билан жиддий шуғулланди. Партия, совет ташкилотлари ва район агросаноат бирлашмаси мутахассислари, хўжалик раҳбарлари ингичка толали пахтанинг истиқболли янги навларини ишлаб чиқариш синовидан ўтказиб, область пахтачилик тажриба станцияси селекционерлари томонидан яратилган «Термиз-14» ва «Термиз-16» навларини қатъий танлаб олдилар. Янги навлар тезпишарлиги, серҳосиллиги, энг муҳими — толасининг сифатлилиги билан деҳқонлар эътиборини қозонмоқда. Районда бу йил сув камчиллиги ҳисобга олиниб, чигит майдонларга суғорилиб экилди. Ғўзанинг вегетация даврида культивацияни сифатли ўтказиш эвазига тупроқдаги намдан тўла озиқланишига эришилди. Натижада, «Термиз-16» нави одатдагидан икки марта кам суғорилганига қарамай, мўл ҳосил тўпланди. Пировардида, шўрчилик пахтакорлар она-Ватанга 40 минг тоннадан кўпроқ пахта етказиб бериб, социалистик мажбуриятларини ҳам шараф билан ўринлатдилар. Ҳосилнинг 39 минг тоннасини ингичка толали пахта ташкил этди.

Район деҳқонларининг бу муваффақиятида «Термиз-16» нави қанчалик муҳим ўрин тутганлигини қуйидаги мисоллардан кўриш мумкин. Қатор йиллар давомида пахта тайёрлаш планини бажаролмай келган «Ленинизм» колхози бу йил янги нав туфайли илк бор илғорлар қаторидан жой олди. Хўжалик баҳорда 33 процент майдонга чигитни қайта эккан бўлса-да, ҳар гектар ҳисобига 36 центнерлик маррани забт этди. Жданов номли колхозда ҳам 1780 гектар майдоннинг 1680 гектарига шу нав чигити ташланган эди. Ҳозирги кунда колхозда ҳосилдорлик 38 центнердан ошди. Ана шу икки хўжалигимиз республика мусобақасида ғолиб топилиб, кўчма Қизил байроқ билан тақдирланди.

Тадбиркорлик ва фидокорона меҳнат ғалаба келтиришини Денов районидаги «Ҳазорбоғ» совхози мисолида ҳам кўриш мумкин. Бу хўжалик ўн биринчи беш йилликда бирор марта ҳам пахта тайёрлаш планини бажаролмаганди. Совхоз миришкорлари бу йил ўрта толали пахта — «Андижон 60» навини экишди. Ғўзага ишлов беришда қишлоқдаги инженер-рационализаторл а р таклифи билан янги мослама — чизель-культиватор ясалиб, ғўза қатор оралари 2—2,5 мартадан 40—50 сантиметр чуқурликда юмшатиб чиқилди. Бу — ўсимликнинг тупроқдаги намдан яхши фойдаланиб, баравж ўсишини таъминлади. Совхоз пахтакорлари кузга келиб, баракали хирмон кўтардилар. План ва социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажаришди.

Машъал Ленин йўли райони меҳнаткашларининг қўлга киритган ютуқлари, айниқса, ибратлидир. Район бўйича бу йил 60 минг тоннадан кўпроқ пахта тайёрланди. Етиштирилган ялпи ҳосилнинг 70 процентдан ортиғи машиналар бункеридан тўкилди. Агар районда фақат ингичка толали пахта етиштирилаётганлигини инобатга оладиган бўлсак, бу — жуда юқори кўрсаткич!

Қишлоқ хўжалигида, хусусан пахтачиликда қайта қуриш ва жадаллаштириш иш услубларини кенг ва дадил жорий этаётган, партиявий-ташкилий ишлар таъсирига, фан-техника ютуқларига суянган Қумқўрғон райони заршунослари ҳам Ватан омборларига 50 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб бердилар. Бунинг 43 минг тоннаси қимматбаҳо ипак пахтадир. Олтинсой, Жарқўрғон, Денов, Гагарин районлари ҳам зафар қучдилар. Шеробод, Ангор, Термиз, Сариосиё районлари пахтакорлари бугун-эрта ғалаба рапорти йўллаш арафасида турибдилар.

КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXI съезди тарихий қарорларига ўзларининг амалий ишлари билан жавоб беришга интилаётган областимиз меҳнат аҳли ишлаб чиқаришни қайта қуриш ва уни жадаллаштиришга алоҳида эътибор беришяпти. Етакчи тармоқ — пахтачиликни ривожлантириш, техниканинг роли ва қўламини ошириш— бу борада асосий омил бўлмоқда. Бу йил областда биринчи марта пахта далаларида 2700 та машина ишлаб турди. 230 минг тоннадан кўпроқ пахта, шу жумладан 200 минг тонна ингичка толали хом ашё агрегатлар бункеридан тўкилди. Уларнинг ўртача иш унуми 80 тоннага етди. Айниқса, Ленин йўли, Гагарин, Жарқўрғон, Шеробод районлари меҳнаткашлари тармоқни механизациялашда ташаббускорлик кўрсатдилар. Улардаги кўпгина хўжаликларда ҳосилнинг 80—85 проценти «зангори кема»лар ёрдамида йиғиштириб олинди. Бу эса область партия ташкилотларининг дала ишларини иложи борича кўпроқ механизациялаштириш бўйича олиб бораётган йўли тўғрилигини яна бир бор тасдиқламоқда.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг мутахассислари далаларни теримга тайёрлаш, терим машиналарини малакали механизаторлар билан таъминлаш ва ишда инсон омилини активлаштириш юзасидан катта ташкилотчилик ишлари олиб бормоқдалар. Бойсунлик Пирназар Ҳайитов, Тошпўлат Абдураҳмонов, жарқўрғонлик Исмоил Маҳмудов, Тўхташ Ҳафизов, Абдурашид Бўтаев, Ленин йўли районидан Ғулом Камолов, Раим Жабборов, Ҳудойберди Жангиров, Гагарин районидан Холмурод Ғафуров, Ҳайдар Сафаров, Шеробод районидан Омон Маматрайимов сингари юзлаб механизаторлар хирмонга ўз агрегатлари бункеридан 160—200 тоннагача ва ундан ҳам кўпроқ «оқ олтин» тўкдилар. Ана шу сингари дала суворийлари ғайрати билан мавсумнинг айрим кунлари областда кунлик терим суръати 4 процентгача кўтарилди.

Очиқ айтиш керак, ишимизда камчиликлар ҳам бўлди. Сариосиё, Денов, Олтинсой, Ангор ва Термиз районларида машина теримига яхши эътибор берилмади. Айрим хўжаликлар тўғридан-тўғри консерваторларча муносабатда бўлишди. Сариосиё районида бу соҳа плани 20 процент атрофида қолиб кетди. Олтинсой ва Денов районлари эса зўрға 50 процентга яқинлаб боришди. Бу ҳол партия, совет, касаба союз органлари, РАПО ва хўжалик ташкилотлари раҳбарларидан тармоқда фан-техника ютуқларини, илғорлар тажрибасини кенг жорий этишни, айни пайтда ҳамон эскича усулда ишлашни давом эттирмоқчи бўлганларга нисбатан муросасиз кураш олиб боришни тақозо этади. Улар келгусида бутун диққат-эътиборларини ғўзани парваришлаш ва ҳосилни йиғиб-териб олишнинг индустриал технологиясини амалда изчил татбиқ этиш, меҳнатни ташкил қилиш ва унга ҳақ тўлашни такомиллаштириш, ишчи кучлари, ер, сув, техника, минерал ўғит ва бошқа моддий-техника ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш каби муҳим масалаларга қаратмоқлари даркор.

Бугунги кунда 48 та колхоздан 17 таси, 52 совхоздан 18 таси оширилган мажбурият ҳисобига «оқ олтин» тайёрламоқда. Ҳозиргача 250 та алмашлаб экиш участкаси, 2 мингдан кўпроқ бригада пахта тайёрлаш планларини бажариб, мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топширяпти. Пахтакорлар учун оғир лайтларда Термиз ва Денов шаҳарлари, қишлоқ районлари марказлари меҳнат аҳли, мактаб ўқувчилари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, ҳунар-техника билим юртлари талабалари деҳқонлар билан ёнма-ён меҳнат қилдилар. Биз бугун уларга самимий миннатдорчилик билдирамиз.

Пахта йиғим-терими мавсумида дала меҳнатчилари ҳар томонлама ғамхўрлик билан қуршаб олинди. Уларнинг унумли меҳнатдан сўнг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун етарли шароит яратилди. Дала шийпонлари идеология ишлари маркази бўлиб қолди. Социалистик мусобақа ғолиблари моддий ва маънавий рағбатлантириб борилди. Мусобақанинг ошкоралиги ва таъсирчанлиги ошиб, қатор қимматли ташаббуслар юзага келди. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари партия кўрсатмаларини кишилар онги ва қалбига етказиш, илғор тажрибаларни кенг тарғиб қилиш, меҳнаткашларни коммунистик бунёдкорлик режаларини бажариш учун курашга сафарбар этишда катта роль ўйнадилар.

Шу кунларда областимиз колхоз ва совхозлари заршунослари, ҳашарчилар далада қолган ҳосилни нест-нобуд қилмай, тезроқ йиғиштириб олиш учун тер тўкишяпти. Айни пайтда келгуси йил мўл ҳосили учун замин тайёрлаш ишларини ҳам жадал бошлаб юборилди. Ҳосилдан бўшаган ерларга маҳаллий ва минерал ўғитлар солиш, экин майдонларини шудгорлашга киришиш тараддуди кўриляпти. Соҳибкорларимиз Умумиттифоқ фондига мева, сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш планларини ортиғи билан бажардилар. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишда ўтган йилга нисбатан бирмунча ижобий силжишларга эришдик.

Қайта қуриш ва жадаллаштириш шиори остида меҳнат қилаётган область саноат корхоналари коллективлари ҳам қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Шу йилнинг ўтган ойлари давомида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 85,4 миллион сўмга кўпайди, реализация қилиш топшириғи 106,4 процент бажарилди. Меҳнат унумдорлиги 10,8 процентга ошди. Эришилган муваффақиятлар билан бирга ҳали фаолиятимизда жиддий камчиликлар бор. Йилнинг ўтган уч кварталида 8 корхона маҳсулот реализация қилиш, 7 корхона товар маҳсулоти ишлаб чиқариш планларини бажаролмай қолди. Капитал маблағларни ўзлаштириш топшириғи уддаланмади. Уй-жой, мактаб ва касалхоналар қурилиши суръати кўнгилдагидек бормаяпти.

Буларнинг ҳаммаси область коммунистлари, барча меҳнаткашлари олдига янада долзарб, янада масъулиятли вазифаларни қўйиши табиий. Областимиз меҳнат аҳли бу ишларни ҳам бекамми-кўст бажаришларига шубҳа йўқ.

С. МАМАРАСУЛОВ,
Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари.

● Она-Ватан сурхондарёликлардан 515 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» қабул қилиб олди

● Ялпи ҳосилнинг 450 минг тоннадан ортиқроғи саноат учун қимматбаҳо хом ашё — ипак пахтадир

● Область пахта далаларида терим давом этмоқда

ЧОРВА ҚИШЛОВИ— МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

— Фермаларда қишлов бошланди, — дейди Марҳамат районидаги «Комсомол 60 йиллиги» совхозининг илғор соғувчиси, ёш коммунист Жамила Маманова. — Чорвадорларнинг масъулияти ортиб, ишига иш, ташвишига ташвиш қўшилди. Уларнинг мақсад-муддаоси: мавсумни ҳар қандай шароитда ҳам соз ўтказиб, барча турдаги моллар маҳсулдорлигини сақлаб қолиш ва уларни кўклам қуёшига талафотсиз семиз, дуркун олиб чиқишдир.

Бунинг учун хўжалигимизда ҳамма шароит муҳайё. Биз 2575 тонна хашак, 1000 тонна сенаж, 337 тонна сомон ва анчагина миқдорда силос ҳозирлаб қўйдик.

Буларнинг ҳаммаси бизга хўжаликда йиллик сут тайёрлаш топшириғини барвақт адо этиш имконини берди. Ўзим бугунгача ҳар бир сигирдан 4200 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олдим.

Суратда: «оқ чашма» соҳибаси Ж. Маманова.

Р. Ашуров фотоси (ЎзТАГ).

РАЙОНДА БИРИНЧИ

Самарқанд область Советобод районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхозининг ишбилармон деҳқонлари районда биринчи бўлиб кузги ғалла экиш юзасидан белгиланган планни адо этдилар.

Хўжаликда дон экилиши лозим бўлган 2 минг 600 гектар лалми майдонларга сара уруғ қадалди. Бунинг 2 минг 80 гектари буғдой, 520 гектари эса арпа майдонларини ташкил этади.

Мавсумнинг соз ва сифатли ниҳоясига етказилишида Камол Аҳадов, Сувон Қўчқоров, Абдурасул Эрназаров, Элмурод Мамедов, Асрор Аҳмедов сингари ишчан механизаторлар ҳиссаси катта бўлди. Улар агрегатларни тинимсиз ва унумли ишлашини таъминлаб, ҳар бири 250—300 гектар майдонга агротехника қоидалари асосида уруғ ташлашга эришдилар.

Б. ШАМСИЕВ.

БАҲС БУРЧАГИ

КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди қарорларида пахтачиликни фан-техника тараққиёти асосида интенсив ривожлантиришнинг ёрқин истиқболлари белгилаб берилган. Ўн иккинчи беш йилликда пахтакорларимиз ялпи ҳосилни кўпайтириш билан бирга, унинг сифатини кескин оширишлари лозим. Бунга фақатгина битта йўл — агротехника билан боғлиқ бўлган барча ишлар, айниқса йиғим-теримни механизациялаш билангина эришилиши мумкин. Табиат йиғим-теримга жуда оз вақт ажратади. Шунинг учун пахта ҳосилини ғоятда қисқа муддатда сифатли йиғиштириб олишда терим агрегатларининг роли беқиёсдир.

Бу йил республикамиз пахтазорларида 17—ХВ—1,8; 14—ХВ—2,4; ХН—3,6, ХНП—1,8; ХВН—1,2 маркали 40 мингга яқин терим машиналари ишлади. Аммо улар ҳозирги талабларга жавоб бермаётир. Шу ва бошқа сабабларга кўра кейинги йилларда пахтани машиналар ёрдамида териб олиш суръатлари пасайиб кетди. Вужудга келган вазият яна-да такомиллашган, ҳосилни тез ва соз терадиган янги конструкциядаги «зангори кема» яратишни тақозо этмоқда.

Муаммони ҳал этиш учун шу йил СССР Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлигининг Пахтачилик машиналари бош бошқармаси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва СССР Давлат агросаноат комитетининг «Тармоқлараро илмий-техника маркази» ташкил этилди. Марказнинг ҳамма бўлинмаларида мавжуд пахта териш машиналарини такомиллаштириш ва янгиларини яратиш бўйича илмий тажриба конструкторлик ишлари олиб борилмоқда. Улар ҳали лабораторияларда бўлиб, лаборатория-дала, хўжалик ва давлат синовидан ўтиши керак. Ана шу синовлар асосида агрегатларнинг қисмлари ва механизмлари қайта ишланиб, такомиллаштирилиши даркор.

Дастлабки «зангори кема»лар яратилганидан кейинги ўтган давр мобайнида вужудга келган машиналарнинг у ёки бу узеллари, механизмлари модернизация қилиш ҳисобига такомиллаштирилди. Бироқ шпинделлари ўзгармай қоларди.

Ҳозир оммавий ишлаб чиқарилаётган шпинделларнинг асосий камчилиги — тишлари ораси тез-тез тўлиб, терим пайтида уларнинг устки қисмига тола ўралиб қолишидадир. Натижада ишлаб чиқариш ва сифат кўрсаткичлари пасайиб, пахта ерга тўкилиб кетяпти. Оқибатда хўжаликлар катта иқтисодий зарар кўрмоқда. Устига-устак, механик-ҳайдовчиларнинг иш шароитларини ҳам қийинлаштириб юбормоқда. Улар ҳаракатдаги агрегатнинг шпинделини ювиш ва тишлари ораларига тўлиб қолган шираларни, ўралиб қолган толаларни тозалаш учун ҳар 20-30 минутда машинани тўхтатишга мажбур бўлмоқдалар. Бундан ташқари ҳар мавсумдан кейин шпинделни ремонт қилиш ва қайта тиклаш ҳам анча ташвиш туғдиряпти. Ҳолбуки, уларни ремонт қилиш ва қайта тиклашнинг амалдаги технологияси терим машиналари сифатини таъминлай олмаётир.

Тошкент илмий маркази ходимларининг изланишлари туфайли терим машиналари ишчи органларининг бугунги талабга жавоб берадиган, ўзи тозаланадиган таркибий шпиндель конструкцияси ишлаб чиқилди.

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводида 1976 йилдан бошлаб таркибий шпинделларни тайёрлаш йўлга қўйилган. Ўн биринчи беш йилликда шундай шпинделлар ўрнатилган икки ва тўрт қаторли терим машиналаридан 2682 таси ишлаб чиқарилди. Уларнинг ҳар бири ҳозир мавсум мобайнида 1445 сўм соф фойда келтирмоқда.

Ҳозир республикамиз хўжаликларида 8 мингтадан зиёд таркибий шпинделли агрегатлар бор. Улар механизаторларга жуда манзур бўлмоқда. Шу туфайли ҳар йили колхоз ва совхозлардан шундай шпиндель ўрнатилган «зангори кема»ларга кўплаб талабномалар олиняпти. **Бироқ пахтачилик машиналари ишлаб чиқариш бош бошқармаси ва Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи раҳбарлари бундай агрегатларни кўпайтириш йўлини қидирмаётирлар.**

Ҳали 1971 йилдаёқ Череповец пўлатни прокатлаш заводида пўлатдан тайёрланган лентани (фасон профили 65Г маркали) яратиш ишлари йўлга қўйилганди. Унинг иккала ёнига тишлар чиқариш ва керакли ускуналарни тайёрлаш технологияси Иваново ремезаберда ишлаб чиқариш заводида туғилди. Бу ишларни биз дастлаб кичик туркумдаги таркибий шпинделлар тайёрлаш ва улар билан жиҳозланган ҳар хил маркали пахта териш машиналарини давлат ҳамда кенг хўжалик синовларидан ўтказиш учунгина ташкил қилгандик.

Лекин ҳозирги шароитда бундай ленталарга тиш чиқариш учун шунчалик узоқ шаҳарларга қатнаш мақсадга мувофиқ эмас, деб ўйлаймиз. Чунки, Череповец пўлатни прокатлаш заводида тайёрланган таркибий шпиндель элементининг (масалан, биргина илиб олувчи қисмининг) 1 тонна тайёрламаси 1600 сўм турса, унга Ивановода тиш чиқарилгандан сўнг (1 тонна тишли лентага) 4361 сўм сарфланади. Маҳсулот бу қадар қимматга тушишининг икки сабаби бор: биринчидан — уни ишлаб чиқариш миқдори оз, иккинчидан — транспорт ва ташкилий ишлар харажати катта.

Мана шуларни ҳисобга олган ҳолда тармоқнинг бир гуруҳ мутахассислари Череповец пўлатни прокатлаш заводи прокат лентани «Ташсельмаш» заводига етказиб беришини, «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида яратилган лентага тиш чиқарувчи дастгоҳлар лойиҳаси асосида шундай дастгоҳлар «Ташсельмаш» заводига ўрнатилишини ва пўлат лентага тиш чиқариш ҳам шу заводда йўлга қўйилишини таклиф қилмоқдалар.

Бизнингча, бу жуда тўғри таклиф бўлиб, уни қўллаб-қувватлаш ва амалга тезроқ жорий этиш пайти келди.

Хўш, таркибий шпинделнинг олдинги шпинделлардан афзаллиги нимада?

Аввало, уни тайёрлаш учун Германия Федератив Республикаси ва Японiядан келтирилаётган қимматбаҳо (қалин деворли) пўлат қувурларни ишлатишга ҳожат қолмайди. Зеро, уни арзон ва оддий пўлатдан ёки унинг ўрнини босувчи бошқа материаллардан ясаса ҳам бўлаверади. Шунда тишни мураккаб дастгоҳларда қирқиб чиқариш технологиясини ҳам бошқа оддийроқ усуллар билан алмаштириш имкони туғилади. Шунингдек, киши организмига таъсир этувчи айрим жараёнлар — шпинделни қоплаш, полировка қилиш ҳам талаб этилмайди. Чунки, бунда қатор технологик жараёнлар тўла автоматлаштирилган.

Таркибий (ўзи тозаланувчи) шпиндель ўрнатилган машина билан пахта терилганда, уни илгаригидек бир сменада 11—12 марта эмас, 1—2 марта ювиб-тозаласа бас. Айни пайтда пахтанинг ерга тўкилиши ва чаноқларда қолиши камаяди, машинанинг иш унуми ўрта толали пахтада 20-30 процент, ингичка толали пахтада 30—40 процент ошади.

Бундан ташқари таркибий шпинделнинг юқори намликдаги пахтани ҳам териш қобилиятига эга эканлиги теримга одатдагидан 1—2 соат илгарироқ тушиш ва кечқурун ишни 2—3 соат кечроқ тўхтатиш имконини яратади. У бир мавсум тўла ишлагач, ремонт қилиш ва тиклашга ҳожат ҳам йўқ. Стерженнинг ишлаш муддати 6 йил ва ундан ҳам узоқроқ фурсатга етади. Илиб олувчи элементининг ҳаракат муддати эса бемалол уч мавсумни қоплайди. Шу боисдан ҳам хом ашё териш аппаратини ҳар йили созлаб ўтиришнинг кераги йўқ.

Туркманистон машина синаш станциясининг 1974 йилги ҳисоботида таъкидланишича, таркибий (ўзи тозаланувчи) шпинделлар билан жиҳозланган машина ишчи қисмини ювиб тозалаш учун 5—15 марта кам вақт талаб қилинган, агрегатнинг унуми эса 30—40 процент ошган. Сериядаги ўзи тозаланмайдиган шпинделли машинада эса шпинделни тозалашга вақт кетиши билан техниканинг иш унуми пасайиб, хом ашёнинг ерга тўкилиши кўпайган.

1985 йилда Ўрта Осиё машина синаш станциясида юқорида айтилган уч хил шпинделли терим машиналари синаб кўрилди. Кейинроқ участка машина Қашқадарё областининг Косон районидаги «Ленинград», совхози далаларига олиб чиқилди. Дастлабки куни С—6037 навли ингичка толали пахтадан сериядаги шпинделли машина билан 1570 килограмм, таркибий шпинделли агрегат билан эса 2060 килограмм хом ашё терилди. Кейинги кунда сериядаги шпинделли терим машинасининг узатиш қутиси ишдан чиқиб, ҳаракатсиз туриб қолди ва у 15 октябрда куннинг иккинчи ярмидан ишлай бошлади.

Хуллас, ўшанда машиналарни синаш учун тузилган иш плани ва программаси бузилди. Натижада терим машиналари турли вақтларда ишлатилди, терилган пахта эса худди бир пайтда терилгандек ҳисоб қилинди-ю, маълумотлар Москва илмий текшириш институти (ЦНИИХБИ)га жўнатилди. Бу — ип йигириш, тўқима олиш ва унга гул босишга ча бўлган ҳамма технологик жараёнларда қандай камчилик борлигини текширишда ва шпинделларнинг қулай ҳамда афзаллигини ўрганишда йўл қўйилаётган катта камчиликлардан биридир.

ЦНИИХПром ходимлари бу воқеадан хабардор бўлсалар-да, машина синаш станциясига юборилган текшириш натижалари хатида камчиликни тан олишга олиб, кўрсаткичларни таҳлил қилишда эса улардан кўз юмиб ўтдилар ва камчиликларни таркибий шпинделнинг нуқсони, деб хулоса чиқардилар. Пировардида, бундай шпинделли машиналарни оммавий ишлаб чиқариш асоссиз чўзиб юборилди.

Пахта теримини механизациялашда яна бир қатор муаммолар борки, уларни илм-фан ютуқларидан самарали фойдаланиш билангина бартараф этиш мумкин. Масалан, йиғим-терим даврида республикамизнинг ҳамма зоналарида тунда шудринг тушади. Шу сабабли машина теримига эрталаб вақтли тушишнинг ложи йўқ. Баъзи ерларда ҳаво очиқ бўлишига қарамай, соат 11—12 ларгача машина терими бошланмайди. Бунинг асосий сабаби — чаноқлардаги пахтанинг намлигини аниқлайдиган махсус асбобларнинг йўқлигидадир. Натижада, механизаторлар ҳар эҳтимолга қарши ишга кечроқ киришадилар. Яқинда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг электроника институтида тола намлигини аниқлайдиган дала индикатори ишлаб чиқилди. Ҳозир унинг тажриба намуналари тайёр. Бизнингча, бундай индикаторларни тезроқ оммавий ишлаб чиқариш пайти келди.

Кези келганда шуни айтиш керакки, кўрсаткичга таъсир этувчи тўсиқлардан яна бири — терим машиналари синаладиган майдонларда қанча ердаги ғўзанинг вилт билан зararланганлигини олдиндан аниқламасликдир. Шу туфайли, баъзан сифатсиз пахтанинг сабабини терим машиналарига йўйиш ҳоллари содир бўлмоқда. Демоқчиманки, терим чоғи хом ашё сифатига бўлган бундай бир ёқлама қарашнинг ҳам олди олиниши керак.

Зеро, терим машиналаримизнинг замонавий, универсал нусхаларини яратиш, уларнинг унумли ишлашини таъминлаш шу куннинг энг муҳим вазифасидир.

Сўнгги истак, биз бу ҳақда бошқа мутахассислар ва тажрибакорларнинг ҳам фикр-мулоҳазаларини билишни истардик.

Қ. ИНОҒОМОВ,
Тошкент илмий маркази раисининг ўринбосари, техника фанлари кандидати.

ТЕРИМ МАШИНАЛАРИ ТАЛАБЛАР ДАРАЖАСИДАМИ?

ЕХУД УЛАРНИНГ ИШ УНУМИНИ ОШИРИШ ИЧКИ ИМКОНИЯТЛАРИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ:

— А. Ҳамроевнинг министрликка қарашли Денов ихтисослашган механизациялашган кўчма колоннасида молия ва хўжалик интизоми бузилаётганлиги тўғрисидаги хати текширилди. Унда баён этилган фактлар тасдиқланди.

Молия-хўжалик фаолиятида камчиликларга йўл қўйганлиги учун колонна бошлиғи Ю. Ҳакимовга қаттиқ ҳайфсан берилди. Нарядларни расмийлаштиришда назорат ўрнатмаганлиги ва бир неча маротаба меҳнат интизомини қўпол равишда бузганлиги учун колонна бош инженери Р. Мирзаев лавозимидан бўшатилди.

●

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ БЎЛИМИ:

— Шўрчи районда яшовчи Э. Фармоновнинг баъзи шифокорлар беморларга қўпол муомалада бўлаётганликлари, ўз вазифасига совуққонлик ва масъулиятсизлик билан қараётганликлари ҳақидаги шикоят хати ўрганиб чиқилди.

Шўрчи район марказий касалхонаси буйруғи билан беморга нисбатан қўпол муомалада бўлганлиги учун катталар поликлиникаси врачтерапевти У. Менгдобилов огоҳлантирилди.

●

БЎСТОНЛИҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— Райондаги «Ленинград» колхозида истиқомат қилувчи А. Одиловнинг 5-бригадада молиявий камчиликларга йўл қўйилаётганлиги ҳақидаги аризаси юзасидан текшириш ўтказилди.

Текшириш натижалари хат автори иштирокида колхоз правленеси мажлисида муҳокама қилинди.

Хизмат вазифасига совуққонлик ва бепарволик билан қараганликлари учун «Ленинград» колхозининг бригада учётчиги А. Раҳмоналиев вазифасидан бўшатилди, бригадир Р. Исматов эса моддий жавобгарликка тортилди ва унга сўнгги огоҳлантириш билан ҳайфсан берилди.

●

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ХАЛҚ МАОРИФИ БЎЛИМИ:

— А. Жўраев Ургут районидаги 84-ўрта мактаб директори К. Бодрованинг нотўғри хатти-ҳаракатлари ҳақида ёзган шикоят хат текширилди. Кейинги йилларда К. Бодирова таълим-тарбия жараёнини ташкил қилиш ва молия интизомига риоя этишда нуқсонларга йўл қўйди.

Область халқ маорифи бўлимининг буйруғи билан таълим-тарбия жараёнига раҳбарликни таъминламаганлиги ва баъзи молиявий нуқсонларга йўл қўйганлиги учун К. Бодирова лавозимидан бўшатилди.

ПОРЛАЙВЕР, «ЮЛДУЗЧА»

Тошкентда ташкил қилинган янги нашриёт «Юлдузча» деб аталади. У болалар учун бадиий адабиёт чиқаришга ихтисослаштирилган. Нашриёт директори Гулчеҳра Нуруллаева янги коллективнинг мақсадлари ва вазифалари ҳақида ҳикоя қилади.

Бугунги болакайлар мамлакатнинг келажагидир. Партия уларни коммунистик ахлоқ, интернационализм, ватанпарварлик руҳида тарбиялашга жуда катта аҳамият бермоқда. Бизнинг нашриётимиз икки ёшдан ўн тўрт ёшгача бўлганлар учун—мактаб ёшига етмаган, кичик ва ўрта мактаб ёшидаги болалар учун тузилди. Улар учун ўзбек ва рус тилларида адабиёт чиқарилади.

— Ёш китобхонлар «Юлдузча» китоблари билан қачон таниша оладилар?

— Биринчи китоб ҳозирнинг ўзидаёқ босмахонага топширилди. У Ленин ҳақидаги китобдир, унга Зоя Воскресенскаянинг ҳикоялари ва Ойбекнинг қиссасидан парчалар киритилган. Нашрни тошкентлик рассом Алексей Сухарев безаган. Келгуси йилдан бошлаб эса, тематик планга мувофиқ мунтазам равишда адабиёт чиқара бошлаймиз. Унда революцион-ватанпарварлик тематикасига катта ўрин берилган. Келгуси йилда юбилейлар кўп бўлади. Уларнинг энг муҳими ва қувончлиси Улуғ Октябрнинг 70 йиллигидир. Бундан ташқари революция шунқори Ф. Э. Дзержинскийнинг 110 йиллиги ва гражданлар урушининг тилларда достон бўлган қаҳрамони В. И. Чапаев туғилган кунинг 100 йиллиги нишонланади. Шонли саналарга бағишланган китоблар чиқарилади.

«Рус тилини ўрганамиз» туркумидаги китоблар ёшларнинг улуғ Ленин тилини эгаллашига кўмаклашади. «Рус классик адабиёти» ва «Рус совет адабиёти» туркумлари Пушкин, Толстой, Чехов, Тургенев, Короленко, Алексиннинг асарлари билан таништиради. «Ўзбек классик адабиёти» туркуми ёш китобхонларга Навоий, Гулхаий асарларини, шунингдек ўзбек совет классикларининг китобларини тақдим этади. Нашриёт рус ва ўзбек тилларида қалам тебратаётган адиблар ва шоирларнинг ижоди билан, қардош республикаларнинг болалар адабиёти билан китобхонларни мунтазам таништириб боришни режалаштирмоқда.

М. Шахновичнинг планга киритилган «Инсоннинг худога қарши исёни» китоби атеистик тарбия актуал проблемасига бағишланган. М. Осимнинг «Ал-жабрнинг туғилиши», К. Дўстмуҳамедовнинг «Роботлар» китоблари илмий-бадиий адабиёти жумласига киради. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, болаларда адабиёт воситаси билан табиатга меҳр уйғотиш, уни ардоқлаб-асраш туйғусини юзага келтириш проблемалари ҳам эсдан чиқарилган эмас.

Болаликни эртаксиз тасаввур этиб бўлмайди. Шу боисдан ҳам биз рус, ўзбек, ҳинд, литва эртакларининг бутун бир туркумини планга киритдик. Бундан ташқари Жанни Родарининг китобларини ва ака-ука Гриммларнинг эртакларини нашр этиб, ёш китобхонларни қувонтирмоқчимиз.

— Гулчеҳра Нуруллаевна, сўнгги савол: «Юлдузча» нашриёти қаерда жойлашади, унда қандай редакциялар ишлайди?

— Ҳозир учта редакция—мактабгача тарбия ёшидаги болалар, кичик ва ўрта ёшдаги мактаб ўқувчилари учун редакциялар ташкил қилинди. Нашриётнинг адресига келганда, бу саволга ҳали жавоб беришим қийин... биз ҳозирча, республика Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг биносида иш бошладик.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбири.

ЗАНГОРИ ЭКРАН ҲАФТАЛИГИ

24—30 НОЯБРЬ

24 ноябрь, душанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50—Футбол шарҳи. 10.20—«Михайло Ломоносов». Бадиий фильм. 3-фильм. 1 ва 2-сериялар. 13.10 ва 15.00 —Янгиликлар. 15.20 —«Сен қонунни биласанми?». 16.00 —«Москва кузи» фестивалининг очилиши. 17.50 —«Спорт ва шахс». 18.20 —Жаҳон халқларининг ижоди. 19.05 —Мультфильм. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 —Жаддаштириш. 20.00 —Ҳужжатли фильм. 20.10 —«Михайло Ломоносов». Бадиий фильм. 3-фильм 2-серия. 21.30 —«Время». 22.05 — Катта ёшдагилар учун контрол иш. 23.20—«Дунё воқеалари». 23.35 —Футбол шарҳи.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15—Ҳужжатли фильм. 9.35—Табиатшунослик. 9.55 —Илмий-оммабоп фильм. 10.05—Рус тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — Н. А. Некрасов лирикаси. 11.35 — Ботаника. 11.55 —«Фан ва турмуш». 12.25 — Илмий-оммабоп фильмлар. 12.55 —«Тақдирлар ва роллар». 14.05 —Ўқитувчига —музиқа сабоғи. 15.05—Илмий-оммабоп фильм. 15.20—«Замондош бўлиш бахтига муяссар бўлганман». 16.05 ва 18.30—Янгиликлар. 18.45 —«Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 19.45 —«Халқаро панорама». 20.30 —Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 —«Здоровье». 21.30 —«Время». 22.05 —«Адабий альманах».

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом, кичкинтойлар!». 8.00—«Ватанимни шарафлайман». 8.10 —Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50 —Ҳужжатли фильм. 17.05 —Телефильм. 17.30—Саноатни планлаштиришнинг назарий ва амалий масалалари. 18.00 —Янгиликлар. 18.15 —«Қизиқарли учрашувлар». 18.45 —Болалар учун фильм. 19.00—«Ёшлик». 19.30 —«Ахборот». 19.50—«Илтимос». Теленовелла. 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Концерт. 21.20—Ҳужжатли фильм. 21.30—«Время». 22.05 — «Ягона йўл». Бадиий фильм. 23.40 —«Бугун оламда нима гап?»

УзТВ-II. 19.30 —«Амалий давра суҳбати». 20.30 —Телефильм. 20.55— «Жаддаштириш йўлидан». 21.30 —«Время». 22.05—Фрунзе. «Нэ қолдириб...» Бадиий фильм.

25 ноябрь, сешанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 —«Михайло Ломоносов». Бадиий фильм. 3-фильм. 2 ва 3-сериялар 12.25 —Ҳужжатли фильмлар. 13.05 ва 15.00—Янгиликлар. 15.20 —Ҳужжатли фильмлар. 16.10 —«Дин ва сиёсат». 17.00—«Дубровский». Бадиий фильм. 18.15 —«Фан ва турмуш». 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 —«Ҳушёрлик — ҳаёт нормаси». 20.05 —«Михайло Ломоносов». Бадиий фильм. 3-фильм. 3-серия. 21.30 —«Время». 22.10 —Катта ёшдагилар учун контрол иш. 23.05—«Дунё воқеалари». 23.20 —Концерт.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 —Физика. 10.00 —Француз тили. 11.00 —А. П. Чехов. «Ол, чазор». 11.30 —Илмий-оммабоп фильм. 11.40 —География. 12.10 —«Шахмат мактаби». 13.10—Физика. 13.40 —Тарих. 14.40—Катта ёшдагилар учун контрол иш. 15.55 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.50 —«Ҳали уйланмаган». Бадиий фильм. 20.00—Ритмик гимнастика. 20.30 —«Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 —«...16 ёшгача ва ундан катталар». 21.30 —«Время». 22.10—Ҳужжатли фильм. 22.30 —Хоккей. МАСК—«Динамо» (Р).

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом кичкинтойлар!» 8.00 —«Пионер телетайпи». 8.10 —Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30—«Ахборот». 8.50 —Телефильм. 17.05 —Ҳужжатли фильмлар. 17.30 —«Олий мактабнинг ак. туал масалалари». 18.00 —Янгиликлар. 18.10 —«Қўшиғим, жон қўшиғим». 19.00 — «Нознеъмат бунёдкори». 19.30—«Ахборот». 19.50 —Телефильм. 20.00 —«Идеология ишидаги янгиликлар». 20.30 —«Ахборот». 20.50 —1986 йил Ҳамза номидаги ЎзССР Давлат мукофотининг лауреатлари. 21.30 —«Время». 22.10 —Телеминиатюралар.

УзТВ-II. 19.30 —«Етти ўғлоним менинг». Бадиий фильм. 21.00 —Телефильм. 21.30 — «Время». 22.10 —Душанба. «Жарлик». Бадиий фильм, 1 серия.

26 ноябрь, чоршанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50 —«Михайло Ломоносов» Бадиий фильм. 3-фильм. 3-серия. 11.10 —«Саёҳатчилар клуби». 12.10 —Концерт. 12.45 ва 15.00 —Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 16.30 —Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.00 —Адабий вик. торина. 18.25— Ҳужжатли фильм. 18.40 —«Дунё ва ёшлар». 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 —Ҳужжатли фильм. 19.55 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.00—Футбол. УЕФА кубоги. 1/8 финал. «Спартак». (М)—«ФК Тироль» (Австрия).

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 —Ҳужжатли фильм. 9.35 Жамиятшунослик. 10.05 —Немис тили. 11.05 —Астрономия. 11.35 —Умумий биология. 12.05 —«Шанба —ота-оналар куни». 13.05 —Музика. 13.35 —Катта ёшдагилар учун контрол иш. 15.00 — Илмий-оммабоп фильм. 15.10 —«...жангда голиб чиқиш учун». 15.55 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 —«Қишлоқ янгиликлари». 19.50 —Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.20 — «Фан ва техника». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 —Футбол «Зенит» —«Динамо» (К). 21.30—«Время». 22.00 —«Парашютчилар». Бадиий фильм.

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом кичкинтойлар!». 8.00 —«Студентлар ҳаёти». 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50—Ҳужжатли фильм. 17.05 — Телефильм. 17.30 —Болалар учун концерт. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 —Мультфильм. 18.30 — «Ўқувчилар бригадасида». 19.00 —КПСС XXVII съезди қарорлари—ҳаётга! 19.30 —«Ахборот». 19.50 —Ҳужжатли фильм. 20.00 —«Инсон ва қонун». 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Насиба Абдуллаева куйлайди. 21.30 —«Время». 22.00 —«Қайта қуриш: муаммолар ва изланишлар». 23.00 —«Бугун оламда нима гап?»

УзТВ-II. 19.30 —Телефильм. 19.40 —«Пионер телетайпи». 19.50 —Ҳужжатли фильм. 20.40 —Ритмик гимнастика. 21.00 — «Енгиндан сақланинг!» 21.30 «Время». 22.00 —Душанба. «Жарлик». Бадиий фильм. 2-серия.

27 ноябрь, пайшанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50 —Ҳужжатли фильм. 10.10 —Концерт. 10.40 —«Ҳайвонот оламида». 11.40 —Концерт. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 —Ҳужжатли фильмлар. 16.00 —«Шахмат мактаби». 16.30 —С. Бунин ижро этади. 17.00 —«...16 ёшгача ва ундан катталар». 17.45 —«Қўшиқлар ва рақслар». 18.15 —«Сўзни амалда иш билан оқла». 18.45 —«Сиз яратган боғ». 19.15 — —«Дунё воқеалари». 19.30 — Р. Газизов. «Менинг куйим». 20.00 — «Уйғониш». Бадиий фильм. 21.30 —«Время». 22.10 —«Бизнинг уй». 22.40 —Концерт. 23.10 —«Дунё воқеалари».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 —Ҳужжатли фильм. 9.35— —Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 —Илмий-оммабоп фильм. 11.05 —Жамиятшунослик. 11.35 —Н. А. Некрасов лирикаси. 12.05 —Илмий-оммабоп фильм. 13.05 —Ўқитувчи экрани. 13.35 —Қадимий Ҳиндистон маданияти. 14.35— «Сизни гражданка Никанорова кутяпти». Бадиий фильм. 15.55 ва 18.30 —Янгиликлар. 18.50— «Экранда—Сибирь». 19.00 — Шахмат. Жаҳон биринчилиги учун реванш матчи якунлари. 19.30 —«Ҳамдўстлик». 20.00— Ритмик гимнастика. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.00 —«Музикали киоск». 21.30 — «Время». 22.15 —Хоккей. «Крилья Советов» —«Спартак».

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом, кичкинтойлар!». 8.00—«Беш йиллик одимлари». 8.10 —Ҳужжатли фильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50— Илмий-оммабоп фильм. 17.05— Телефильм. 17.30 —Химия. 18.00 —Янгиликлар. 18.15— Мультфильм. 18.30 —«Ёшлик». 19.00 —«Интенсивлаш —беш йиллик шиори». 19.30 —«Ахборот». 19.50 —«Савол беринг, жавоб берамиз». 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Концерт. 21.30— «Время». 22.10 —«Эртага— премьера».

УзТВ-II. 19.30 —«Тиз чўкмаган махбус». 20.55 —Реклама. 21.05 —«Қишлов — чорвадор учун масъулиятли даврр». 21.30 —«Время». 22.10 —Фрунзе. «Сўздан ишга». 22.50 —«Мен сайлаган киши». Бадиий фильм.

28 ноябрь, жума

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50 —«Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 10.20 —Концерт. 10.50 —«Дунё ва ёшлар». 11.25 — Концерт. 11.40 ва 15.00 —Янгиликлар. 15.20 —Ҳужжатли фильмлар. 16.10 —«Рус тили». 16.40 —Ҳужжатли фильм. 17.15 —Фильм-концерт. 17.45 —Ҳужжатли фильм. 18.15 —«Рус музейи». 18.45 —«Ҳамдўстлик». 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 —«Давлат қабули: сифат муаммолари». 20.00— Халқ қуйлари. 20.15 —«Саҳна кўзгуси». 21.30 —«Время». 22.10 —ЮНЕСКО нинг 40 йиллигига бағишланади.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15—Ҳужжатли фильм. 9.35 — Музика. 10.05 —Инглиз тили. 11.05 —СПТУ ўқувчиларига. 11.35 —География. 12.05 — «Онамларнинг мактаби». 13.05 —XVIII аср рус санъати. 13.35 —Тарих саҳифалари. 15.00 — Илмий-оммабоп фильм. 15.15 — Фридрих Энгельс. Ҳаёти саҳифалари. 16.00 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 —«Сувдаги эшкаклар». 19.00 —«Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.30 —«Саёҳатчилар клуби». 20.30— «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 —«Ҳаракат хавфсизлиги учун». 20.50 — «Хамма учун ва ҳар бир киши учун». 21.20 —Ҳужжатли фильм. 21.30 —«Время». 22.10 «Вақтинчалик иш». Кинокомедия.

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 —«Ўринбосарлар улгаймоқда». 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50 —Телефильм. 17.05 —Ўзбек мактабларида рус адабиёти. 18.00 —Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25 —«Ёшлик». 19.00 —«Ижтимоий фанларнинг ҳозирги кундаги вазифалари» 19.30 —«Ахборот». 19.50 —«Советлар ва ҳаёт». 20.20 —Телефильм. 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Концерт. 21.30 —«Время». 22.10—«Дўстлик экрани». 23.10 —«Оталар сўзи —ақлнинг кўзи».

УзТВ-II. 19.30 —«Ўзбекистон» Телекиножурнал. 19.50 —Спорт шарҳи. 21.00 —«Беш йиллик: ишлар ва одамлар». 21.30 — «Время». 22.10 —«Шайтон малайлари». Бадиий фильм.

29 ноябрь, шанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50—Ҳужжатли фильм. 10.00 —«АБВГДейка». 10.30 —«Нафосат йўллари». 11.00 —« Хамма учун ва ҳар бир киши учун». 11.30 —«Инсон. Ер. Коинот». 12.00 —«Болқондаги мамлакат». 13.00 —«Аслини олганда». 14.00 «Шанба —ота-оналар куни». 15.30 —«Дунё воқеалари». 15.45 «Вологаев кунлари». Бадиий фильм. 17.40—Мўъжизасиз-мўъжизалар. 18.40— Мультфильм. 18.55—«Циркни ҳамма севади». 19.25 — «Ягуар—1986». Бадиий фильм. 20.20 —«Шанба оқшомида». 21.30 —«Время». 22.00 — Футбол. «Динамо» (М.) —«Динамо» (К). 22.45 —«Нима? Қаерда? Қачон».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 —«Шоир ва гитара». 9.30 Ритмик гимнастика . 10.15 — —«Тонгги почта». 10.45 — Арманистон ССР телевидениесининг программаси. 12.05 —«Жаҳон бадиий маданияти». 12.50 —«Ҳал қилиш ҳуқуқи». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 15.00 —Спорт программаси. 15.40 — Концерт. 17.30 —Академик Д. С. Лихачев билан учрашув. 19.00 —Ҳужжатли фильм. 19.15 —Концерт. 20.30—«Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 —Халқ куйлари. 21.00—«Бўш вақт — барчанинг иши». 21.30 —«Время». 22.05— «Любочка». Бадиий фильм. 23.15 —Концерт.

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50—«Салом, кичкинтойлар!». 8.00 —«В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар». 8.10— Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар» 8.30 —«Ахборот». 8.50 — Телефильм. 9.00—«Время». 9.40 —«Агар соғлом бўлай десанг». 10.10 —«Кинопублицист экрани». 10.55 —Ҳужжатли фильм. 11.55 —«Ҳожи афанди уйланармиш». Спектакль. 13.55 —«Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси». 18.20 —«Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб». 19.30 —«Ахборот». 19.50 —«Оналар мактаби» 20.20 —Ҳужжатли фильм. 20.30 —«Ахборот». 20.50 — Р. Тагор. «Дўстлик мактублари». 21.30 —«Время». 22.00— «Октябрь ёғдуси нур сочар элга».

Душанба. 18.20 —«Ильич набиралари». 18.50 —Халқаро обзор. 19.20 —Реклама. 19.30— Новости. 19.45 —«Қон». Теленовелла. 20.30 —«Ахборот». 20.50 — «Бўстон» III халқ ижодиёти республика телеконкурси. 21.30 —«Время». 22.00 — Телеконкурснинг давоми.

30 ноябрь, якшанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45—Ритмик гимнастика. 10.15 «Спортлото». 10.25 —«Будильник». 10.55 —«Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 11.55 —«Тонгги почта». 12.25 —«Саёҳатчилар клуби». 13.25 —«Музикали киоск». 13.55 —«Қишлоқ янгиликлари». 14.55 — «Здоровье». 15.40 —«Кралаш». 15.50 —Психология фанлари доктори Ш. А. Амонашвили билан учрашув. 17.20 —«Эртак ҳузурида меҳмонда». 18.45 — «Халқаро панорама». 19.30 — Сув полоси. Европа чемпионлари кубоги. 20.00 — «Кинопанорама». 21.30 —«Время». 22.05 —«Янгра, гармонь». 23.30 — «Телетомошабин ҳамроҳи». 24.00 Янгиликлар.

МТ-II. 9.00—«Заряжнга сафланинг!» 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.25—«Онамларнинг мактаби». 9.55—Ижрочи ёшлар концерти. 10.30—«Рус тили». 11.00 — Концерт. 11.25 —Тожикистон ССР телевидениесининг программаси. 12.25 —«Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 13.15 —«Дунё ва ёшлар». 13.50 —«Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 14.20 —«Революция туфайли туғилган». Бадиий фильм. 3-фильм. 15.40 — Ҳужжатли фильм. 16.35 —«Афсонавий мерган». Спектакль. 19.30 —«Ҳайвонот оламида». 20.30 —«Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.50 — Баскетбол. «Строитель» —«Жальгирис». 21.30 —«Время». 22.05 —«Шахсан таниқли». Бадиий фильм.

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50— Телефильм. 9.00 —«Время». 9.40 —«Виргалинда куйлаймиз». 10.00 —Футбол мавсуми якунлари. 10.45— «Касаба союзлари —коммунизм мактаби». 11.20 —«Қувноқ стартлар». 12.20 —«Театр учрашувлари». 13.10 —«Сифат —бош мезон». 13.40 —Реклама. 18.00—«Қувноқ шаҳарча». 18.30 —С. Раҳимов ҳотира-соврини учун классик кураш. 19.10 — «Дунёда тинчлик учун» 19.30— «Ахборот». 19.50 —«Мультипанорама». 20.30 —«Ахборот». — 20.55 —«Санъат олами». 21.30 —«Время». 22.05 —«Инсон ва замин». 22.35 —«Октябрь ёғдуси нур сочар элга».

Фрунзе. 16.05 —Мультфильм. 16.25 —«Новинки» киноклуби 17.45 —Телефильм. 18.05 —Жаддаштириш. 18.45 —«Халқаро панорама». 19.30 —«Гармония». 20.40—«Тубалук жаш». 21.30 —«Время». 22.00 —«Давлат қабули—сифат кафолати». 23.05 —«Қирғиз санъати кишилари».

ВЕТЕРАНЛАР САФДА

ТАРИХНИ ЎРГАНИБ

Когонликлар Дмитрий Михайловични яхши билишади. Унинг шаҳар тарихи тўғрисида «За коммунистический труд» район газетасининг саҳифаларида муттасил бериб бориладиган мақолалари газетхонларнинг қизиқишларига сазовор бўлмоқда. Уни Ю. А. Гагарин номидаги темирйўл мактабида кўп йиллар ишлаган тажрибали педагог сифатида ҳам билишади.

У бундан йигирма йиллар аввал мактабда «Қизил изтопарлар» тўгарагини ташкил қилган эди. Изтопарлар Бухоро ва Когон революцион, жанговар ва меҳнат шонушҳрати жойлари бўйлаб қилган экскурсиялар чоғида, Зарафшон водийсида Советлар ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун олиб борилган жанг қатнашчилари билан, уруш ва меҳнат ветеранлари билан, ишлаб чиқариш илғорлари билан учрашувларда анча-мунча ҳужжатлар, фотосуратлар, газета ва журнал қирқимларини йиғиб, шу материалларни стендлар ва альбомларда кўрсатдилар.

Ҳозир хизмат кўрсатган педагог, уруш ва меҳнат ветерани пенсияда. У кўпгина мукофотлар билан, «Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси» фахрий унвони билан тақдирланган. Уни мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчилари ҳамда педагоглари орасида, шаҳар корхоналари ва ташкилотларида тез-тез кўриб туриш мумкин. Д. М. Храпачев Когон тарихига доир материалларни излашни давом эттирмоқда. Унинг актив иштирокида шаҳар ҳарбий комиссариатида жаноатчилик жанговар шуҳраг музейи барпо этилди.

(ЎзТАГ).

КЎРГАЗМАГА МАРҲАМАТ

ДИН ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН

Атеистик тарбия билан шуғулланувчилар ва илмий атеизмга қизиқувчилар учун Алишер Навоий номидаги республика давлат кутубхонасининг ходимлари «Дин ва ҳозирги замон» мавзуида китоб кўргазмасини ташкил этдилар.

Кўргазма «Дин тарихи», «Идеология иши ва дин», «Янги инсонга янги урф-одат», «Санъат ва дин», «Зулмат ва зиё» сингари бош қисмдан иборат бўлиб, унда 250 дан ортиқ ҳар хил китоб ва қўлланма ўрин олган.

Кўргазма диннинг келиб чиқиши, ҳозирги замонда диннинг инқирози ва социализмда материалистик дунёқарашнинг тантанаси ҳақида ҳикоя қилади.

— Кўргазма доимий ҳаракатда бўлади, ҳар ойда бу ердаги китоблар янгилаб турилади. Янги-янги адабиётлар ва партия ҳужжатлари билан бойитилади. Бу билан атеистик тарбия билан шуғулланувчи агитатор, пропагандист ва лекторларга ҳамда сиёсий билимини оширувчи барча кишиларга қулайликлар яратилади.

Н. ЖЎРАЕВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

БОКС:

КУЧЛИЛАР САРАЛАНМОҚДА

Тошкентдаги «Ёшлик» аренасида ўтказилаётган бокс бўйича СССР Қуролли Кучлари чемпионатида чорак финал учрашувлари бўлди. Мусобақа қатнашчиларининг айримлари, ҳатто унвондор спортчилар ҳам дастлабки беллашувларни муваффақиятли ўтказа олмадилар. Масалан. А. Курнявка (Ўрта Осиё ҳарбий округи) 81 килограммгача вазн категориясида ёшлар ўртасида жаҳон чемпиони унвонини сақлаб қола олмади. Яна бир машҳур боксчи 91 килограммгача вазнда майдонга тушган халқаро классдаги спорт мастери С. Кормилицин (Германиядаги совет қўшинлари группаси) медаллар учун кураш ҳуқуқидан маҳрум бўлди.

Ёшлар ўртасида яна бир жаҳон чемпиони —оғир вазнли А. Пряничников (қўшинларнинг шимолий группаси) спорт мастери С. Мозгуновга (Туркистон ҳарбий округи) бас келолмади. 25 ёшли боксчи ғалабани барвақт қўлга киритиб, ярим финалга чиқди. Туркистон ҳарбий округининг яна бир вакили Х. Матчонов (81 килограммгача вазн категориясида) ўзини камида бронза медаль билан таъминлади.

Бир қатор таниқли боксчилар —В. Абажан, В. Качановский, Ю. Торбек, ака-ука Рудольф ва Альберт Казанжян, бошқа чарм қўлқоп усталари ҳал қилувчи учрашувларда қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

(ЎзТАГ мухбири).

Суратда: мастерликка номзод А. Григорян (Туркистон ҳарбий округи) ўз секунданти, халқаро классдаги спорт мастери В. Шин билан.

А. Рисқиев фотоси (ЎзТАГ).

ШАШКА:

ҚИЗЛАР ДОНА СУРГАНДА

Республикамиз пойтахтида хотин-қизлар ўртасида «Тошкент тонги» анъанавий Бутуниттифоқ турнири бошланди. Бу йилги баҳслар рус шашкаси бўйича ўтказилмоқда. Соврин учун курашда 13 спорт мастери ва бир мастерликка номзод иштирок этяпти. Улар орасида мамлакат чемпионатининг ғолиби ва совриндорларидан ленинградлик Елена Мартьянова, москвалик Елена Читайкина, гомеллик Зинаида Белкина сингари таниқли шашкачилар бор. Андижонлик Карима Мирзаева, тошкентлик Ҳадича Иброҳимова, фарғоналик Зайнаб Сафина каби шашкачилар республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилишмоқда. Бўлиб ўтган дастлабки икки тур натижаларига кўра, ҳозирча Е. Читайкина икки очко билан олдинда. З. Белкина ундан ярим очко ортда боряпти.

Б. КАНИШЧИКЕР,
халқаро тоифадаги судья.

Об-ҳаво

Узбекистон ССР гидрометеорология марказининг хабарига кўра, бугун республикада ҳаво бироз булутланиб, ёғингарчилик бўлмайди. Тоғли районларда ҳаво ўзгариб туради, айтарли ёғингарчилик бўлмайди. Шимоли-шарқдан секундига 9—14 метр тезликда, чўл зонасида эса секундига 17 метргача тезликда шамол эсади. Ҳарорат кечаси 5—10, жанубда 0—5, шимолда 11—16 даража совуқ бўлади, кундузи 2 даража совуқ билан 3 даража иссиқ атрофида, жанубда 3—8 даража иссиқ, шимолда 0—5 даража совуқ бўлади.

Тошкентда ҳаво бироз булутли бўлади, айтарли ёғингарчилик бўлмайди. Шимоли-шарқдан секундига 3—8 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 6—8 даража совуқ, кундузи 0—2 даража иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ).

Э Л ДАСТУРХОНИГА

Қарши районидаги Энгельс номли совхозда теплица комбинати барпо этилмоқда. Қиш давримда шаҳар ва қишлоқ аҳолиси дастурхонини ноз-неъматлар билан безашга мўлжалланган бу комбинат саноат усулида бодринг, помидор, лимон ва ҳар хил гул ҳамда ошқўқлар етиштиради.

Комбинат қурилишини «Узстройтеплица» трестининг Бухородаги 124-механизациялашган кўчма колоннасига қарашли Дамир Актюрин бошлиқ участкаси коллективи олиб бормоқда. Яқинда комбинатнинг биринчи блоки фойдаланишга топширилди. Бу ерда 2 миллион сўмга яқин қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. Ҳавони бир хил ҳароратда сақлаш мақсадида йирик қурилма ўрнатилди. Бу ердаги автоматлар ГДР-да тайёрланган.

Тошкент область Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг теплица комбинатидан келтирилган минг туп турли навдаги лимон кўчатлари, чиннигул ва кала сингари гуллар дастлаб фойдаланишга топширилган уч гектарлик блокда гуркираб ўсмоқда. Шунингдек, бу йил 300 тоннадан кўпроқ помидор, бодринг етиштирилиб аҳолига сотилади. Область колхоз ва совхозларига 1,5 миллион дона помидор кўчати тайёрлаб бериш кўзда тутилган.

— Ойна остидаги экин майдонлари ўн иккинчи беш йиллик охирига бориб 12 гектарга етказилади, — дейди комбинат мудири С. Баратов. — Келгуси йилдан бошлаб ишчи ва хизматчиларимиз учун 80 хўжаликка мўлжалланган уй-жой қурила бошланади.

Саноат усулида сабзавот етиштириладиган комбинатнинг кенгайиб бориши аҳолини йил бўйи сервитамин маҳсулот билан таъминлашни яхшилаш имконини беради.

М. КАРОМОВ.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

Ўзбекистон ССР «Медицина» нашриёти қўйидаги китобларни ўзбек тилида босмадан чиқарди:

Авторлар коллективи. Умумий химия. 400 бет. Баҳоси 95 тийин.

Дарсликда анорганик химия масалалари ёритилади. Химия фанини ривожлантиришда совет олимларининг хизматлари кўрсатилган, коммунистик вазифаларни ҳал этишда химиянинг роли акс эттирилган.

Э. А. Алимова. Асаб нега бузилади? 112 бет. Баҳоси 15 тийин.

Китобда неврозларнинг турлари, асаб бузилишига олиб келадиган сабаблар, асабни ҳаётдаги турли шароитларда қандай асраш учун нималар қилиш кераклиги ҳақида сўз юритилади.

О. Г. Фролова. Қизларнинг жинсий тарбияси. 68 бет. Баҳоси 10 тийин.

Рисолада қизларнинг жинсий тарбияси масалалари гигиеник ва ахлоқий тарбияси билан узвий боғланган ҳолда ёшга мос равишда баён этилган.

Т. Саксонов. «Муқаддас» жойлар —ҳурофот ва бидъат ўчоғи. 88 бет. Баҳоси 10 тийин.

Кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган китобчада диннинг инсон соғлиғига зарари ҳақида гап боради.

Р. — 09133. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 264. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Редактор Л. ҚАЮМОВ.